

KÍSÉRŐ NÉLKÜLI KISKORÚAK HELYZETE A STÁTUSZ MEGÁLLAPÍTÁSÁT KÖVETŐEN - TAGÁLLAMI MEGKÖZELÍTÉSEK

MAGYARORSZÁG

2017

**A publikáció az Európai Unió Menekültügyi, Migrációs és
Integrációs Alapjának támogatásával valósult meg**

Cím: Kísérő nélküli kiskorúak helyzete a státusz megállapítását követően – tagállami megközelítések

Tagállam: MAGYARORSZÁG

Év: 2017

A projekt az Európai Bizottság támogatásával valósult meg. A kiadvány kizárólag a szerző nézeteit tükrözi, annak tartalmáért a kizárólagos felelősség a szerzőt terheli. Az Európai Bizottság nem felel a benne foglalt információk további felhasználásáért.

Az Európai Migrációs Hálózatot az Európai Bizottság koordinálja a tagállamokban és Norvégiában létrehozott Nemzeti Kapcsolattartó Pontokkal együttműködésben.

A publikáció az Európai Unió Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapjának támogatásával valósult meg

Vezetői összefoglaló [2 oldal]

Kérjük adjon egy tömör összefoglalót azon főbb megállapításokról, amelyek az 1-6. fejezetekben találhatóak:

A tanulmányban látható, hogy nem minden, a szövegbe relevánsan beépítendő adat elérhető Magyarországon, de a szükséges számok nagy részét a Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal illetve a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság rendelkezésünkre bocsátotta. Ezen adatok alapján azt találtuk, hogy tipikusan fiú kíséző nélküli kiskorúak érkeztek Magyarországra a vizsgált periódusban (a lányok aránya 1-15% között mozgott a különböző években). Az is kijelenthető, hogy 2015 kritikus év volt Magyarország számára, ugyanis 2014-ben 606, míg 2015-ben 8685, és 2017 első felében 119 volt a kíséző nélküli kiskorúak által benyújtott menedékkérelmek száma (2016-ból nem érhető el adat). A legtöbb kíséző nélküli kiskorú Afganisztánból érkezik, ugyanakkor Szíria is jelentős származási országnak volt tekinthető 2015-ben. Fontos megjegyezni, hogy igen alacsony számú kíséző nélküli kiskorú részesült nemzetközi védelemben (2014-ben 31, 2015-ben 20, 2016-ban 17 és 2017 első felében 8), habár, a tanulmány adatai szerint ennek oka nem feltétlenül az elutasítások magas aránya. Az eltűnések igen jelentős száma is hozzájárult ezen adatok alakításához. Végül, muszáj megemlítenünk a visszatérésre vonatkozó számokat, amelyek azt mutatják, hogy a visszatérés bármilyen formája egyáltalán nem tipikus Magyarországon.

Mivel csupán egy év számított kritikusnak Magyarországon és a legtöbb menedékkérő kíséző nélküli kiskorú elhagyta az országot, a rájuk vonatkozó szabályozás és integrációs gyakorlat nem változott jelentős mértékben. Csupán apróbb változtatások történtek.

2017 előtt, a státusz elbírálás alatti eltűnések nagyon tipikusnak voltak mondhatóak, azonban azóta azok a menedékkérő kíséző nélküli kiskorúak, akik 14-18 év között vannak, a tranzitónában maradnak, így nincs esélyük az eltűnésre. Magyarország nem célország az irregulárisan érkezők számára, a legtöbbjük a nyugat-európai országok (EU tagállamok) felé igyekeznek a gazdasági különbségek miatt, továbbá a diaszpórák és egyéb tényezők hatására. Ezek a tényezők növelik az eltűnések esélyét, mivel erős vonzó hatást gyakorolnak a kíséző nélküli kiskorúakra. Továbbá, a kíséző nélküli kiskorúak a státuszdöntést követően is eltűnhetnek. Sajnos, a tanulmányban csupán az engedély nélküli eltávozások számát tudtuk rögzíteni, így nem lehetséges megállapítani, hogy hány kíséző nélküli kiskorú tűnt el, mivel bármelyikük többször is eltűnhet, ugyanis a megtalálás után, bárki megismételheti a szökést (ahogy ez számos esetben elő is fordult). Fontos lenne a kíséző nélküli kiskorúak számára egy jobban előrelátható és vonzó jövőkép megformázására lépéseket tenni Magyarországon, és ezt a kommunikációban is megjeleníteni, mivel az információkon keresztül kívánatos életpályák rajzolhatóak fel számukra. A menekültügyi és gyermekvédelmi hatóságoknak hangsúlyozniuk kellene a magyar gyermekvédelmi rendszer előnyeit a menedékkérellem elindításától kezdve. Úgy tűnik, hogy a kommunikáció jelenleg nem gördülékeny, ugyanakkor jól alkalmazva megelőzhetne számos másodlagos mozgást.

A magyar gyermekvédelmi rendszer a kíséző nélküli kiskorúakat egyenlően kezeli a magyar gyerekekkel. Ez nagy előny számukra. Továbbá, civilek segítik a gyermekvédelmi rendszert azzal, hogy speciális kulturális és oktatási programokat kínálnak a kíséző nélküli kiskorúak számára. A nemzetközi védelemben részesülő kíséző nélküli kiskorúak Magyarországon tartózkodó alacsony számára tekintettel ez az együttműködés a gyámügy, a gyermekotthon és más releváns állami intézmény és civil szervezet közvetlen lehet, mivel minden szereplő és képviselő személyesen ismerheti egymást, és a kíséző nélküli kiskorúakat is. Ez szintén olyan előnye a rendszernek, amelyet jobban ki lehet aknázni.

Fontos megemlíteni, hogy a magyar kormány korábbi kommunikációja a nyilvánosság felé befolyásolhatta a migrációra és migránsokra vonatkozó attitűdöket. Ennek lehet hatása a Magyarországon lévő kíséző nélküli kiskorúakról alkotott képre is. A magyar társadalom elutasítóbb lett az összes migránssal szemben 2015. szeptember óta, részben ezeknek a

kommunikációs kampányoknak a hatására és ez a jelenség nem segíti a kísérő nélküli kiskorúak számára a magyarországi jövőbe vetett hitük erősítését.

Van még egy, a kísérő nélküli kiskorúak számára kedvezőtlen jelenség: ez a kötelező státusz felülvizsgálat három évenkénti ismétlése. Ez a rövid felülvizsgálati idő indokolt lehet, ugyanakkor kívánatos lenne jogi és gyakorlati utak kidolgozása a státuszváltásokra (pl: tartózkodási engedély tanulási vagy egyéb hasznos tevékenység céljából) vonatkozóan, mivel így a kísérő nélküli kiskorúak jövője előre látható lenne saját maguk számára és a releváns hatóságok számára is.

2. fejezet: A kísérő nélküli kiskorúak helyzete a tagállamban – áttekintés [max. 3 oldal]

K1. Kérjük, vázolja fel a jelenlegi **társadalmi vitákat**, amelyek azon kísérő nélküli kiskorúakhoz kapcsolódnak, akik már megkapták a végső döntésüket a menekült státuszukkal vagy más státuszukkal kapcsolatban, az ön tagállamában.

Két szintje van a kísérő nélküli kiskorúakhoz kapcsolódó társadalmi vitáknak Magyarországon. A legáltalánosabb szint kerül először bemutatásra és ezt követően kerül majd említésre egy sokkal konkrétabb szint.

1. Nagyon élénk diskurzus zajlik Magyarországon a migrációra vonatkozóan. A kísérő nélküli kiskorú személyek természetesen, helyzetükből kifolyólag, migránsok is, mivel különböző harmadik országokból érkeztek Magyarországra. Ez a vita 2014-ben kezdődött és változásokat eredményezett a magyar államoligárok társadalmi attitűdjében a TÁRKI kutatásai és mérései szerint.¹ A magyar kormány különböző kampányokat folytatott a migrációhoz kapcsolódóan, amelyekben a migráció egy nem kívánatos társadalmi jelenségként került bemutatásra. A kísérő nélküli kiskorúaknak ezzel az új társadalmi környezettel kell szembesülniük, mivel közülük a legtöbben könnyen azonosíthatóak migránsként a fizikai megjelenésük alapján, valamint az általuk beszélt nyelvek alapján. Mindamellett azt találtuk, hogy a kísérő nélküli kiskorúaknak van esélyük arra, hogy megtalálják azokat a biztonságos környezeteket (iskola, munkahely, stb.), ahol nem kell szembenézniük ezekkel a társadalmi attitűdökkel.
2. 2017 eleje óta változás zajlik abban az intézményben, amely a kísérő nélküli kiskorúak ellátásáról gondoskodik.² A Fóton (Budapesttől 20 km távolságra) található intézmény bezárásra kerül 2018 közepén és a kísérő nélküli kiskorúak elhelyezésének sorsa egyelőre még bizonytalan. Természetesen az nem kérdés, hogy az elhelyezésük a jövőben is biztosított lesz, de ennek pontos helyszíne még nem került meghatározásra. A kérdés relevanciáját támasztja alá, hogy a sajtó is élénken érdeklődik ez iránt a téma iránt.³

Vannak olyan civil- és karitatív szervezetek, amelyek a kísérő nélküli kiskorúakkal foglalkoznak és próbálják folyamatosan életben tartani az ő általános helyzetükről szóló társadalmi vitát. Mindazonáltal meg kell jegyezni, hogy ezen szervezetek általános témája nem tekintető egy széleskörű társadalmi párbeszéd részének, ez inkább csak e szervezeteknek és az ő támogatóiknak speciális fókuszában áll.

K2. A kísérő nélküli kiskorúak – beleértve azokat is, akik betöltik a 18. életévüket – belesznek valamilyen nemzeti szakpolitikai prioritásba? Változott ez a helyzet az elmúlt években, 2014 óta? Történt valamilyen elmozdulás a szakpolitikai fókuszokban a kísérő nélküli kiskorúak tekintetében?

¹ Lásd ehhez angol nyelven: TÁRKI (2016) The Social Aspects of the 2015 Migration Crisis in Hungary. Elérhető: http://www.tarki.hu/hu/news/2016/kitekint/20160330_refugees.pdf [Megnyitva: 2017. december 27.]

² A felelős minisztérium közleménye: <http://www.kormany.hu/hu/emberi-eroforrasok-miniszteriuma/szocialis-ugyekert-es-tarsadalmi-felzarkozasert-felelos-allamtitkarsag/hirek/atalakul-a-foti-gyermekvaros> [Megnyitva: 2017. december 25.]

³ Lásd például: <https://444.hu/2017/12/09/egy-evvel-a-bezaras-hire-utan-sem-tudni-hogy-mi-lesz-a-foton-elo-menekult-gyerekek-sorsa> [Megnyitva: 2017. december 25.]

Annak érdekében, hogy teljes képet kaphassunk a kísérelő nélküli kiskorúakra vonatkozó nemzeti prioritásokról két dokumentumot kell megvizsgálnunk.

1. Az első a *Migrációs Stratégia és az azon alapuló, az Európai Unió által a 2014-2020. ciklusban létrehozásra kerülő Menekültügyi és Migrációs Alaphoz kapcsolódó hétéves stratégiai tervdokumentum*.⁴ Ez a dokumentum 25 helyen említi a kísérelő nélküli kiskorúakat. Az elemzéshez nem szükséges felsorolni minden előfordulást, de néhány példát szükséges megemlíteni ahhoz, hogy bemutassuk a gondolkodás fő irányait. A következő célok lettek kijelölve a kísérelő nélküli kiskorúak vonatkozásában:
 - a. Az eljárást segítő egészségügyi, pszichológiai szakmai protokoll kidolgozása (pl. a nem-menedékkérő kísérelő nélküli kiskorúak életkor-meghatározására)
 - b. Az intézménnyel nem visszaélő kísérelő nélküli kiskorúak mindenek felett álló érdekének meghatározására vonatkozó eljárás kidolgozása;
 - c. A kísérelő nélküli kiskorú menedékkérők gyermekvédelmi intézményekben történő elhelyezésének továbbfejlesztése;
 - d. Meg kell alkotni a jogszabályi feltételeit annak, hogy az oltalmazott kísérelő nélküli kiskorúak és utógondozottak az elismert menekültekhez hasonlóan kedvezményesen folyamodhassanak magyar állampolgárságért, ami erősíti bennük az integrációs törekvéseket, beilleszkedésüket felgyorsítja, motivációjukat növeli.
 - e. Az embercsempészet megelőzése érdekében a kísérelő nélküli kiskorú menedékkérők szálláshelyét az erre szolgáló létesítmény területének elismert menekültektől elkülönített részén szükséges berendezni.

Továbbá, ennek a dokumentumnak az egyik fő célkitűzése a következő: A menekültként elismertek, az oltalmazott kísérelő nélküli kiskorúak, valamint a fiatal felnőtt utógondozottak számos hátránnyal rendelkeznek, ezért védelmük, integrációjuk elősegítése az intézményben tartózkodásuk idején és a kiköltözést követő önállósulás időszakában kiemelt feladat.

2. A másik releváns dokumentum, amelyet meg kell vizsgálni az *Magyarország Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alaphoz kapcsolódó Nemzeti Programja*, amely a 2014-2020-as periódusra vonatkozik.⁵ Ez a dokumentum 7 helyen említi a „kisérelő nélküli kiskorúak” (angol nyelven: „unaccompanied minors”) kifejezést és még egyszer ennek rövidítését (angol nyelven: UAM, magyar nyelven: KNK). Megéri megemlíteni két példát ebből a dokumentumból is:
 - a. Az ötödik alap prioritás a Menekültügyi Nemzeti Célokhoz kapcsolódóan az szolgáltatások nyújtása menedékkérő kísérelő nélküli kiskorúaknak a gyermekvédelmi intézményekben, úgy, mint felzárkóztató programok és tréningek.
 - b. A dokumentumban megnevezésre kerül egy úgynevezett Különleges Intézkedés a kísérelő nélküli kiskorúakhoz kapcsolódóan, bár ennek részletei nem kerülnek kibontásra.

A fenti megállapításokon alapulva kijelenthető, hogy a kísérelő nélküli kiskorúak nemzeti prioritásként jelennek meg a releváns szakpolitikai dokumentumokban. Az is megállapítható, hogy nincsen különleges fókusz a 18. életévüket betöltőkön. Ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy a speciális fókusz nem igazán indokolt, mivel a kísérelő nélküli kiskorúak ebben a fázisban a magyar gyermekekkel azonos elbánásban részesülnek. Mindazonáltal, van olyan releváns jogszabályi környezet, amely ehhez az életkori fordulópontozhoz köthető. Ez a későbbiekben kerül bemutatásra a tanulmányban, mivel az elemzett dokumentumokban ez nem került említésre.

⁴ A dokumentum elérhető: http://belugyalapok.hu/alapok/sites/default/files/MMIA_.pdf [Megnyitva: 2017. december 26.]

⁵ A dokumentum angol nyelven készült az Európai Unió Bizottsága számára. Itt elérhető angol nyelven: <http://belugyalapok.hu/alapok/sites/default/files/M%C3%B3dos%C3%ADtott%20Nemzeti%20Program.pdf> [Megnyitva: 2017. December 26.]

Releváns változások a nem történtek a vonatkozó szakpolitikai fókuszokban, leszámítva azt a tényt, hogy az új Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alaphoz kapcsolódó Nemzeti Programban már megjelenik az elkülönült (de részleteiben ki nem dolgozott) Különleges Intézkedés és ez még nem tűnik fel az eredeti (módosítás előtti) Nemzeti Programban.⁶ Ezen információk alapján nem állapítható meg jelentős elmozdulás, amely kifejezetten ehhez a területhez kapcsolódik. Azonban azt meg kell említeni, hogy Magyarország általános migrációs politikájában végbement egy elmozdulás, ahogyan az bemutatásra kerül a K1. és K3.a kérdések kapcsán.

K3. a. Kérjük, adjon áttekintést az aktuális jogszabály-változásokról, szakpolitikai változásokról és gyakorlati változásokról, amelyek nemzetközi védelembe vett kísérő nélküli kiskorúak helyzetére vonatkozóan történtek a tagállamban 2014-et követően. Kérjük, térjen ki a 18 évet betöltött kísérő nélküli kiskorúak helyzetét érintő változásokra, valamint azokra a változásokra is, amelyek a gyámságból vagy ellátásból eltűnt kísérő nélküli kiskorúakat, illetve a hazatérő kísérő nélküli kiskorúakat érintik.

A magyar menekültügyi szakpolitikai jelentősen megváltozott 2014 óta. Nyilvánvaló, hogy ezek a változások nem hagyták érintetlenül a kísérő nélküli kiskorúak helyzetét sem. Mindemellett, nem történtek jelentős változások ahhoz kapcsolódóan, hogy mi történik a kísérő nélküli kiskorúakkal miután megkapták a jogerős menekültügyi döntést. A gyám kirendelésének eljárása megváltozott, de ennek nincsen közvetlen hatása a kísérő nélküli kiskorúakra.

b. Kérjük, jelezzen bármilyen olyan tervezett változtatást a jogban/szakpolitikában/gyakorlatban, ami a jövőben érintheti a kísérő nélküli kiskorúak gondozását/integrációját/ hazatérését.

Nincsenek jelentős tervezett változtatások a kísérő nélküli kiskorúakra vonatkozóan, kivéve a főtí befogadó állomás/gyermekotthon tervezett bezárása. Mindazonáltal, ez a változás nem specifikusan a kísérő nélküli kiskorúak elhelyezéséről szolgáló épületet érinti. Ez egy lényegesnek tekinthető elmozdulás a teljes gyermekvédelmi rendszerben. A kormányzat azt tervezi, hogy megszünteti az összes tömeges elhelyezést biztosító gyermekvédelmi intézményt és minden állami gondozásban lévő gyermeket kisebb intézményekben helyez el. Ennek az elmozdulásnak lesz hatása a kísérő nélküli kiskorú személyekre is mivel ők is átkerülnek Fótól kisebb otthonokba. Azt meg kell jegyezni, hogy a jelenlegi elhelyezés körülményei sem tekinthetők igazán tömeges elhelyezésnek. A kísérő nélküli kiskorúak pontos jövőbeni helye még nem tisztázott a jelen tanulmány adatgyűjtésekor.⁷

Van egy másik lényeges változás is a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódóan. A 2017. évi XCV. törvény módosított néhány szabályt a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben (továbbiakban: Gyvt.).⁸ A módosítások célja, a gyermekek bántalmazásának megelőzése bármely olyan intézményben, ahol gyermekek kerülnek elhelyezésre. Nyilvánvaló, hogy ezek a változások kedvezően hathatnak a kísérő nélküli kiskorúként elhelyezett gyermekekre is.

A menedéjogi eljárás ismét módosításra került. Ezek a módosítások 2018. január 1. napjával lépnek hatályba, azonban nem tekinthetőek relevánsnak a kísérő nélküli kiskorúak integrációja szempontjából.

K4. Milyen státuszokat állapít meg tipikusan az ön tagállama a kísérő nélküli kiskorú menedékkérők számára és milyen körülmények között (menekült/oltalmazott/befogadott/egyéb humanitárius státusz)?

⁶ Lásd ezt is angol nyelven:

<http://belugyialapok.hu/alapok/sites/default/files/MMIA%20elfogad%C3%B3%20hat%C3%A1rozat.pdf>
[Megnyitva: 2017. December 26.]

⁷ A felelős minisztérium bejelentése: <http://www.kormany.hu/hu/emberi-eroforrasok-miniszteriuma/szocialis-ugyekert-es-tarsadalmi-felzarkozasert-felelos-allamtitkarsag/hirek/atalakul-a-foti-gyermekvaros>
[Megnyitva: 2017. december 10.]

⁸ A teljes szöveg magyarul: <http://www.kozlonyok.hu/nkonline/MKPDF/hiteles/MK17100.pdf> [Megnyitva: 2017. december 15.]

A kíséző nélküli kiskorúak közel azonos arányban kerültek elismerésre menekültként és oltalmazottként 2014-ben és 2015-ben. (6 menekült és 8 oltalmazott státusz került megállapításra kíséző nélküliek számára 2014-ben és 11 menekült és 9 oltalmazott státusz 2015-ben.) A helyzet megváltozott 2016-ban mivel ebben az évben 2 kíséző nélküli lett elismerve menekültként és 14 oltalmazottként. Ez a trend valószínűleg folytatódik 2017-ben is. Nem kaptunk adatokat arra vonatkozóan, hogy ez év első félévében ismertek volna el kíséző nélküli kiskorú személyeket menekültként. Arra vonatkozóan kaptunk csak, hogy 8 kíséző nélküli kiskorút ismertek el oltalmazottként.

K5. a. Kérjük, adja meg az ön tagállamában elérhető további kvalitatív információkat a kíséző nélküli kiskorúakra vonatkozóan, úgy, mint:

- Jellemző-e a kíséző nélküliek korára a státusz döntés meghozatalának idején, közelebb vannak a felnőtt korhatárhoz, vagy sokkal fiatalabbak?

Mivel a Magyarországra érkező kíséző nélküli kiskorúak nagyobb számban 14-18 éves kor között vannak (lásd 1. számú Melléklet), és a státusz elbírálásuk még a határon rövid idő alatt lezárul, így nincs kapcsolat a státuszuk és a koruk között. Ugyanakkor, a 2017-ben történt jogszabályi változás⁹ előtt a hatóságoknak 60 nap állt rendelkezésre a döntés meghozatalára.¹⁰

Abban az esetben, ha valaki fellebezni szeretne, az a folyamatot hetekkel (vagy akár hónapokkal) is meghosszabbíthatja, ami által valóban közelebb kerülhetnek a 18 éves korhoz.

- Főleg fiúk vagy lányok érkeznek?

A statisztikák és a gyakorlati tapasztalatok azt mutatják, hogy főleg fiúk érkeznek Magyarországra (lásd: 1. számú Melléklet). A kíséző nélküli kiskorúak beszámolóí alapján a lányok általában nem indulnak el egyedül, csak fiútestvérekkel, vagy unokatestvérekkel. Természetesen lehetséges, hogy elveszítik egymást az út során, ami oka lehet annak, ha egy lány egyedül érkezik meg.

- Vannak áttelepített és/vagy áthelyezett kíséző nélküli kiskorúak, akiknek a tartózkodási helye az önök tagállamában került megállapításra?

A kormányzat állandó partnere az áttelepített menekültek integrációjában arról tájékoztatott bennünket, hogy Magyarországon nincsenek áttelepített és/vagy áthelyezett kíséző nélküli kiskorúak 2017-ben, és a korábbi években sem voltak.

- Kérjük, adjon meg olyan további kvalitatív információkat, amelyeket korábban nem említett, például: a kíséző nélküli kiskorúak nem jelentkeznek a hatóságoknál stb.

Mivel Magyarország nem tekinthető a kíséző nélküli kiskorúak célországának, érthető lenne, ha nem jelentkeznének a hatóságoknál, elbújnának stb. Ugyanakkor, mivel a magyar határ Szerbia felől zárt és szigorúan ellenőrzött, nem gyakori, hogy a kiskorúak elkerülik a hivatalos procedúrát, még akkor sem, ha utána eltűnnek a rendszerből.

b. Kérjük, egészítse ki az 1. számú melléklet Excel táblázatát (beleértve az adatokat és a metaadatokat), ha van önnek **nemzeti statisztikája**:

⁹ See: <http://www.kormany.hu/hu/belugyminiszterium/hirek/a-hatarvedelmi-szervek-felkeszultek-a-megerositett-jogi-hatarzar-eletbe-lepesere> [Megnyitva: 2017. December 13.]

¹⁰ Lásd: http://www.bmbah.hu/index.php?option=com_k2&view=item&id=487:menekultkent-magyarorszagonyik&Itemid=1244&lang=hu [Megnyitva: 2017. December 13.]

Tanulmányunk megírásához a következő intézményektől igényeltünk adatokat:

- Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal
- Központi Statisztikai Hivatal
- Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság
- Nemzetközi Migrációs Szervezet
- Kalunba Szociális Szolgáltató Nonprofit Kft.

Az 1. számú Mellékletben található adatok forrásait a megfelelő helyeken jeleztük. Sajnos nem tudjuk az összes kérdést lefedni, mivel néhány szükséges adatot nem kaptunk meg az adatgazdától. A legtöbb adat a Bevándorlási és Menekültügyi Hivatalból érkezett. Ők adminisztratív adatokat vezetnek a kísérő nélküli kiskorúakról, különböző bontásban. Sajnos, a másik releváns intézménytől, a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóságtól nem kaptunk határidőn belül számszerű adatokat. (A Központi Statisztikai Hivatal válasza szerint nincsen releváns információjuk a feltett kérdésekre vonatkozóan.) A többi, más helyről származó adatok forrását a megfelelő helyeken jelöljük.

K6.a. Kérjük, adjon egy általános áttekintést arról, hogy mi történik a kísérő nélküli kiskorúakkal az ön tagállamában, amikor betöltik a 18. életévüket, beleértve az ön tagállama megközelítésének leírását is (pl.: az átmenetet segítő intézkedések/tervek):

- mikor egy kísérő nélküli kiskorú megkapja a jogerős elutasító döntés a menedékjogi kérelmében/más státusz kérelmében:

Ha ez megtörténik, akkor a kísérő nélküli kiskorú jogosult lesz egy humanitárius státuszra a 2007. évi II. törvény (továbbiakban: Harmtv.) alapján. E jogszabály 29.§ (1) bekezdés d) pontja úgy rendelkezik, hogy: *azt a harmadik országbeli állampolgárt, aki Magyarország területén született és azt követően a magyar jog szerint érte felelős személy felügyelete nélkül maradt, **illetve a kísérő nélküli kiskorút.***

Ez azt jelenti, hogy minden kísérő nélküli kiskorú megkaphatja ezt a humanitárius védelmet, aki nem jogosult a menekült, az oltalmazott vagy a befogadott státuszra.

Amikor az ebben a védelemben részesülő kísérő nélküli kiskorú betölti a 18. életévét, akkor elveszíti ezt a fajta védelmet és így haza kell térnie a származási országába.

A menekült, oltalmazott és befogadott státuszt nem érinti a 18. életéve betöltése.

- amikor egy kísérő nélküli kiskorú kiskorúként kap státuszt:

Amint a menedékkérő kísérő nélküli kiskorú megkapja a státuszát, a magyar gyermekvédelmi rendszer ellátásába kerül. Onnantól gyermekotthoni nevelésben részesülő gyerekként kezelik, amely szerint jogosulttá válik az utógondozásra. Ez az ellátás 24 éves korukig (amennyiben felsőoktatási intézményben tanul, 25 év) jár.¹¹ 18 évesen kerülhetnek az utógondozásba, amennyiben a státuszuk tisztázott (Magyarországon a menekült státusz is 3 évente felülbírálásra kerül).¹²

b. Kérjük, mutassa be, hogy azokat a kísérő nélküli kiskorúakat, akik elérik a 18 éves kort, hogyan **azonosítják** az ön tagállamában ahhoz, hogy az átmenettel kapcsolatos felmérések/tervek megvalósíthatóak legyenek az ellátásuk/integrációjuk/visszatérésük részeként. Milyen gyakran vizsgálják ezt felül, pl. minden hónapban, stb.?

A Gyvt. alapján utógondozás elérhető a 18. életévét betöltő kísérő nélküli kiskorú számára. Két hónappal a kísérő nélküli kiskorú 18. születésnapja előtt a gyám segítségével jelzi igényét az utógondozói ellátásra. Mivel a célcsoport általában nem teljesen integrált, és ez a lehetőség

¹¹ Lásd: Korm. rendelet 149/1997. 121. §

¹² Lásd: Met.

lakhelyet és ingyen ellátást biztosít nekik, ezért a Fóton elhelyezett kísérő nélküli kiskorúak számára az utógondozásba kerülés természetes.

Ez után az átmenet után már nincsen gyámjuk, de szociális munkások és más dolgozók segítik az integrációjukat.¹³

c. A 18. életévüket betöltő kísérő nélküli kiskorúakra vonatkozó **átmeneti intézkedések/tervek** általában mikor kezdődnek az ön tagállamában, pl. hány hónappal/évvel korábban? És milyen hosszán folytatódnak ezek az intézkedések miután a kísérő nélküli kiskorú elérte a felnőttkort, pl. van-e erre vonatkozó életkori küszöb?

Ahogy korábban említettük, két hónappal a kísérő nélküli kiskorú 18. születésnapja előtt szükséges az utógondozói rendszerbe való bekerülésre pályázni. Ha és amikor a fiatal felnőtt ki akar költözni és saját magát ellátni, lehetséges, habár 24 éves korukig (amennyiben felsőoktatásban tanul, úgy 25 éves korig) jogosultak az utógondozás igénybevételére.

3. Fejezet: A kísérő nélküliek ellátására vonatkozó intézkedések, beleértve a 18 évesé válók számára elérhető utógondozást [max. 10 oldal]

Az ellátási intézkedések és a feállított intézmények áttekintése az ön tagállamában

K7.a. Milyen prioritás van rendelve az ön tagállamában a kísérő nélküli kiskorúakhoz? Mikor kezdődik meg a kísérő nélküli kiskorúak ellátása, pl.: az elismerés előtt vagy után?

Öt prioritási eljárás azonosítható be Magyarországon a kísérő nélküli kiskorúakhoz kapcsolódóan a rendszer különböző fázisaiban. Ezek itt a tipikusnak tekinthető időrendi sorrendben kerülnek felsorolásra:

1. A kísérő nélküli kiskorúaknak is sorban kell állniuk a tranzitciónak előtt, de **nekik elsőbbségük van a belépésben**. Bár azt is meg kell jegyezni, hogy a Magyar hatóságok jelenleg nem diszponálnak a sorbanállás rendje fölött. Ennek részletei bemutatja egy civil szervezet jelentése: *"A menekültügyi hatóság dönti el, hogy egy adott napon ki léphet be a tranzitciónába. A tranzitciónába való belépés sorrendjét alapvetően az érkezés ideje és az adott személy(ek) sérülékenysége határozza meg. Röszkén három külön listát vezetnek a várakozókról: egyet a családkról, egyet a kísérő nélküli kiskorúakról és egyet az egyedülálló férfiakkal. Tompán egyetlen Röszkei tranzitcióna előtt Tompai tranzitcióna előtt 23 lista létezik, amely mindhárom csoporthoz tartozó személyek nevét tartalmazza. Mindkét listát az úgynevezett „közösségi vezetők” vagy „listakezelők” tartják kézben, akik mind a szerb, mind a magyar hatósággal kapcsolatban állnak. A magyar hatóságok ezen listák alapján engedik be az embereket a tranzitciónákba. A kisgyermekes családok elsőbbséget élveznek az egyedülálló férfiakkal szemben, és rendszerint a kísérő nélküli kiskorúakat is beengedik a hét egy meghatározott napján. Mindazonáltal úgy tűnik, más, kevésbé egyértelmű tényezők is befolyásolják a belépés sorrendjét, amelyekről kevésbé tisztázottak és világosak...”¹⁴*
2. Amikor a kísérő nélküli kiskorúak beléphetnek a tranzitciónába, akkor szétválogatásra kerülnek az életkoruk alapján. A szabályozás értelmében a menedékkérő kísérő nélküli kiskorúaknak a tranzitciónákban kell maradniuk és ott tudják megvárni a jogerős menekültügyi döntést. Ez alól a szabály alól **kivételt képeznek a 14. éven aluli kísérő nélküli kiskorúak, mivel ők – még a belépésük napján – átszállításra kerülnek egy speciális befogadó otthonba**, amely Fóton található a menedékjogról

¹³ Lásd: Gyvt. 53/A. §

¹⁴ Fozsladozó védőháló - Menedékkérő gyermekek Magyarországon (2017) 22-23. Elérhető: <https://www.helsinki.hu/wp-content/uploads/fozsladozovedelem.pdf> [Megnyitva: 2018. január 3.]

szóló 2007. évi LXXX. törvény (továbbiakban:Met.) 80/I §-a és a 80/J. § (6) bekezdése alapján. Mindazonáltal ez azt is jelenti, hogy a 14 és 18 év közötti kísérő nélküli kiskorúak kötelesek a tranzitónában maradni a menedékjogi eljárásuk idejére. Azt is meg kell említeni, hogy a téves kormegállapítás bármikor előfordulhat és így a 14 éven aluli kísérő nélküli kiskorúak kora lehet, hogy 14 és 18 év között kerül megállapításra. Ez azt jelenti, hogy így ők is a tranzitónában maradhatnak a menedékjogi eljárás idejére. Ilyen eset megtörténtéről azonban nincsen információnk.

3. A 14 éven aluli menedékkérő kísérő nélküli kiskorúak és a menekültként, oltalmazottként vagy befogadottként védelembe vett kísérő nélküli kiskorúak egy speciális gyermekotthonban kerülnek elhelyezésre Fóton. Kijelenthető, hogy jobb helyre kerülnek, mint más menedékkérők, akik a tranzitónában kerülnek elhelyezésre, és mint más elismert személyek és családok, akik nyitott befogadó állomásra kerülnek, ahol 30 napot maradhatnak.¹⁵ Ezeket a tényeket értékelhetjük **a befogadásban megnyilvánuló prioritásként**. Mindazonáltal, meg kell ismételni itt, hogy a 14 és 18 év közötti gyermekek csak az elismerést követően élvezhetik ezt az elsőbbséget.
4. A kísérő nélküli kiskorúak **az integráció területén is prioritást élveznek**. A későbbiekben majd kifejtésre kerül, hogyan támogatja a magyar állam ezt a célcsoportot az általános gyermekvédelmi rendszeren keresztül. Ez különösen fontos összehasonlítva az ő támogatásukat a menekültként és oltalmazottként vagy befogadottként védelembe vett személyekével, mivel ez utóbbi csoportok jogosultak ugyan a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényben biztosított támogatásokra, de nem tudnak hatékony személyes támogatáshoz hozzájutni.¹⁶
5. Végül, de nem utolsósorban, a kísérő nélküli kiskorú személyek **prioritást élveznek a honosításban is**. A magyar állampolgárságról szóló 1993. évi LV. törvény 4.§ (4) bekezdése szerint *kedvezményesen honosítható az a nem magyar állampolgár, akinek a kérelem benyújtását megelőzően legalább öt éven át folyamatosan Magyarországon volt a lakóhelye, és az (1) bekezdés b)-e) pontjaiban meghatározott feltételek fennállnak, ha a) az ország területén született; b) kiskorúsága idején létesített magyarországi lakóhelyet; Az (1) bekezdés szerint kérelmére honosítható a nem magyar állampolgár, ha: a) a kérelem előterjesztését megelőző nyolc éven át folyamatosan Magyarországon lakott; b) a magyar jog szerint büntetlen előéletű és a kérelem elbírálásakor ellene magyar bíróság előtt büntetőeljárás nincs folyamatban; c) megélhetése és lakhatása Magyarországon biztosított; d) honosítása Magyarország közbiztonságát és nemzetbiztonságát nem sérti; e) igazolja, hogy alkotmányos alapismeretekből magyar nyelven eredményes vizsgát tett, vagy ez alól a törvény alapján mentesül*. Ezen szabályozás által, összességében a kísérő nélküli kiskorúak más külföldieknél előnyösebb helyzetbe kerülnek, mivel – *per definitionem* – a nagykorúságok elérése előtt érkeznek meg Magyarországra, így pedig három évvel korábban jogosultak a honosításért folyamodni, mint mások.

b. Kérjük, foglalja össze az intézkedéseket, amelyek az ön tagállamában a kísérő nélküli kiskorúak **ellátása** céljából történnek a státuszdöntésüket követően, beleértve az elhelyezést, gyámságot stb., jelezve különösen, hogy a jogi státuszuk hogyan határozza meg az egyedi ellátási helyzetüket (pl: menekültek, nem menedékkérő kísérő nélküli kiskorúak, stb.)

A státuszmeghatározást követően az összes kísérő nélküli kiskorút Fótra, a Károlyi István Gyermekközpontba szállítják. Ez azt jelenti, hogy a magyar gyermekvédelmi rendszer látja el

¹⁵ A Met. 31. § (1) bekezdése alapján.

¹⁶ Lásd ehhez: SZABÓ, A. (2016) *A menekültek és oltalmazottak integrációjára vonatkozó nyári jogszabályváltozásokról*. Fundamentum 2016/2 (XX. évf.)

Elérhető: <http://fundamentum.hu/sites/default/files/fundamentum-16-2-4-09.pdf> [Megnyitva: 2017. január 3.]

őket, státuszra, korra, nemre, stb. való tekintet nélkül. A fóti megérkezésük után gyermekvédelmi gyámot¹⁷ rendelnek ki hozzájuk. A szálláshelyük¹⁸ és a többi ellátásuk az olyan egyéni szükségletektől és igényektől függ, mint kor, nem, vallási háttér stb.

c. Kérjük, írja le a **gyermek legfőbb érdekének** a meghatározásának folyamatát az ön tagállamában, kitérve a kísérő nélküli kiskorú pozitív státusz elbírálását követő ellátásra. Van-e ennek bármilyen jogi vagy belső adminisztratív szabályozása?

Nincs általános módszer, amely leírja ezeket a folyamatokat, habár a gyermek legfőbb érdeke implicit módon a rendszer részét képezi, azáltal, hogy a kiskorúakat a gyermekvédelmi rendszerben látják el.

Emellett ugyanakkor van egy jó példa (eddig csak ez az egy eset fordult elő Magyarországon) egy 12 éves oltalmazotti státusszal rendelkező fiúval kapcsolatban, aki nevelőszülőhöz került. Volt szerencsénk az elhelyezési határozatot olvasni, amely javasolta a nevelőszülői elhelyezést. Ebben az esetben egyértelműen a gyermek legfőbb érdeke volt kinyilvánítva, habár a gyakorlat egyelőre nem terjedt el szélesebb körben.

Mindezek alapján feltételezhetjük, hogy a kísérő nélküli kiskorúakra vonatkozó egyedi közigazgatási döntések során a jogalkalmazók figyelembe veszik a gyermek mindenek felett álló érdekét.

K8. Mely nemzeti/regionális/helyi hatóságok és szervezetek (beleértve a civil szervezeteket is) felelősek a kísérő nélküli kiskorúak státusz elbírálást követő ellátásáért? Kérjük, mutassa be a különösen kompetens hatóságokat, amelyek felelősek a szállás, gyámság stb. biztosításáért, mi a konkrét hatáskörük, szerepük, bármilyen hatóság, amely konkrét feladata a 'gyermek legfőbb érdekének' érvényesülésének felügyelete stb.

A felelős nemzeti hatóság/szervezet neve	Rövid leírás (pl.hatáskör, szerep, stb.)	Főbb tevékenységek/felelősségi kör
Károlyi István Gyermekközpont, Fót	Ellátási hely	Szállás, étel, zsebpénz, szabadidős tevékenységek, ruha stb. biztosítása. ¹⁹
Fővárosi Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat ²⁰	Gyermekvédelmi ellátás biztosítása. ²¹	A kísérő nélküli kiskorúak ellátásának koordinálása.
Budapest Főváros Kormányhivatala, V. Kerületi Hivatal Gyámügyi Osztály	Illetékes gyámhivatal a kísérő nélküli kiskorúak ügyeire vonatkozóan. Kirendeli a gyámokat és felügyeli azok munkáját.	Gyámrendelés, gyámság biztosítása; jogi és más típusú ügyintéзések, pl: iskolai beiratás stb. ²²

¹⁷ Lásd: Gyvt., 84. §

¹⁸ Lásd magyarul: <http://www.wp.kigyk.hu/gyermekotthoni-ellatas/kisero-nelkuli-menekult-kiskoruaak-gyermekotthona/az-ellatas-szerkezete/> [Megnyitva: 2017. december 21.]

¹⁹ Lásd: Gyvt. 2. rész

²⁰ Lásd magyarul: http://www.tegyesz.hu/index.php?option=com_content&task=view&id=141&Itemid=116 [Megnyitva: 2017. December 21.]

²¹ Lásd: Gyvt. 15. § (3) a)–c)

²² Lásd magyarul: http://www.tegyesz.hu/index.php?option=com_content&task=view&id=55&Itemid=63 [Megnyitva: 2017. December 21.]

<p>Civil szervezetek</p> <p>(Cordelia Alapítvány, Menedék Egyesület, Helsinki Bizottság, SOS Gyermekfalvak, Jezsuita Menekültszolgálat, Kalunba, stb.)</p>	<p>Különböző alapítványok és szervezetek segítik az állami intézmények munkáját. Mindannyian a főti Gyermekközponttal egyeztetve, együttműködési szerződéseiknek megfelelően dolgoznak a terepen.</p>	<p>Foglalkozások és oktatási tevékenységek, jogi tanácsadások, tanulási segítség, mentorálás, biztosítása, a fiatalok integrációjának facilitálása, a mentális problémáikkal való foglalkozás, valamint szociális, adminisztratív és más típusú segítségnyújtás tartozik tevékenységi körükbe.²³</p>
--	---	---

Lakóhely biztosítása

K9. a. Kérjük, adjon információt a kísérő nélküli kiskorúak számára, a státusz elbírálást követően elérhető lehetőségekről a lakóhelyet illetően az ön tagállamában, a következők alapján:

- Lakóhely speciálisan kiskorúaknak? Igen.

A státuszmeghatározást követően minden kísérő nélküli kiskorú Főtra kerül, a Károlyi István Gyermekközpontba. A rendszer felépítése a következő:²⁴ két épületben három csoport található. Szarka Attila, a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Szolgáltatás-tervezési osztály fősztályvezető-helyettesének előadása alapján az újonnan érkezők első helye a Befogadó csoport.²⁵ Ebben a csoportban 10 férőhely van és a kísérő nélküli kiskorúak érkezésükkor ide kerülnek, 2-3 ágyas szobákba. Az integráció következő lépcsőfokán az 1. vagy a 2. számú csoportba költöznek, amely ugyanabban az épületben található, hasonló felszereltséggel és lehetőségekkel, 12-12 férőhellyel, 2-3 ágyas szobákkal. Az integráció legmagasabb fokán állók (pl: a rendszeresen iskolába járók és régebb óta itt lévők), de még még mindig kiskorúak számára egy másik, maximum 12 fős csoport biztosított. Ebben a csoportban azok vannak, akik több hónapja, vagy akár egy éve is együtt vannak már, ami azt jelenti, hogy a fluktuáció itt nem olyan magas, mint az említett többi csoportban.

A 2015-ös menekült krízis során megtörtént, hogy a befogadások száma sokkal nagyobb volt, mint az általában elérhető férőhelyek, ekkor a Gyermekotthon bevont további, szabad épületeket a kísérő nélküli kiskorúak ellátására. Ugyanakkor a kapacitás probléma egyébként nem volt hosszútávú kihívás, mert a befogadás magas aránya átmeneti volt.

- Biztosított-e lakhatás különleges ellátással kiskorúak számára? Igen.

A Károlyi István Gyermekközpont Alapító Okirata szerint²⁶ az intézmény alkalmas különleges igényű kiskorúak elszállásolására. Mindamelllett, nincs hivatalos információnk kísérő nélküli kiskorú ilyen típusú elszállásolására.

- Különleges szálláshely biztosítása egyéni bánásmódot igénylő kísérő nélküli kiskorúak elszállásolására? Igen.

A Gyermekközpontban található egy betegszoba, amelyben van lehetőség a beteg gyermekek elkülönítésére. A Károlyi István Gyermekközpont Alapító Okirata szerint az intézmény alkalmas egyéni bánásmódot igénylő kísérő nélküli kiskorúak elszállásolására.

²³ Lásd magyarul: <http://www.cordelia.hu/index.php/en/>, <https://www.sos.hu/hogyan-segitunk-mi/menekult-program>, <http://menedek.hu/en/node/645>

²⁴ Lásd magyarul: <http://www.wp.kigyk.hu/gyermekotthoni-ellatas/kisero-nelkuli-menekult-kiskoruak-gyermekotthona/az-ellatas-szerkezete/> [Megnyitva: 2017. December 21.]

²⁵ Elérhető: kéziratban

²⁶ Lásd magyarul: <http://www.wp.kigyk.hu/rolunk/dokumentumok/tevekenysegre-mukodesre-vonatkozoadatok/dokumentumok/alapito-okirat/> [Megnyitva: 2017. December 21.]

- Különleges szálláshely biztosítása emberkereskedelem áldozata, (kísérő nélküli) kiskorúak számára? Igen.

A Károlyi István Gyermekközpont Alapító Okirata szerint²⁷ az intézmény alkalmas speciális igényű kísérő nélküli kiskorúak ellátására.

- Nevelőszülői elhelyezés? Igen.

Alapvetően Magyarországon nincs hagyománya a kísérő nélküli kiskorúak nevelő családnál való elszállásának. Ennek ellenére, 2017-ben egy esetben, egy 12 éves afganisztáni fiút egy félig magyar, félig iráni családba helyeztek. Ezt a folyamatot több különböző (jogi, gyermekvédelmi és migrációs szakterületű) civil szervezet segítette. Jelenleg nincs több példa a gyakorlat folytatására. Az SOS Gyermekfalvak nevű szervezet elkezdett egy programot a lehetséges nevelőszülők felkészítésére, egyelőre azonban még mindig csak ez az egy gyerek él nevelőszülőnél Magyarországon.²⁸

- Más típusú lakhelyek a kísérő nélküli kiskorúak számára, pl. szálláshely felnőttekkel együtt, ha a kísérő nélküli kiskorú 16 év feletti stb? Nem.

Minden, a kormeghatározás alapján 18 éven alulinak nyilvánított kísérő nélküli kiskorú, Fóton került elhelyezésre (az Emberi Erőforrások Minisztériumának rendelete szerint)²⁹, korra, vallásra, nemre stb. való tekintet nélkül.

- b.** Kérjük, adjon egy költségbecslést arra vonatkozóan, hogy mennyibe kerül a kísérő nélküli kiskorúak elhelyezése, illetve azt is fejtse ki, hogyan kerülnek ezek az intézkedések meghatározásra az ön tagállamában (pl.: per nap vagy per gyerek)

Az elhelyezés költségeit a gyermekotthonokban a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet 76. és 77. §§-i határozzák meg. E szerint naponta egy-egy gyermek étkeztetésére fordított költség nem lehet kevesebb, mint a havi legkisebb öregségi nyugdíj (2017-ben és 2018-ban: 28.500 Ft) 2,4 %-a. Ez azt jelenti, hogy egy gyermek étkeztetésére legalább napi 684 Ft-ot kell fordítani.

Az öregségi nyugdíjminimum 250%-át kell ruházatra fordítani évente egy-egy gyermek esetében. (Ez 71.250 Ft-ot jelent.)

Nyilvánvalóan nem lehetséges pontosan meghatározni a szállás költségeit és a személyes gondoskodás költségeit, stb.

- c.** Kérjük, nyújtson információkat a személyzetről, amely felelős a kísérő nélküli kiskorúakért, például főbb feladatok szerint és gyermek-specifikus tréningek szerint.

A gyermekotthonokban a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet határozza meg a következő szabályokat a gyermekotthoni személyzetre vonatkozóan:³⁰

- A gyermekotthon befogadó kapacitása legfeljebb 48 gyermek lehet:

²⁷ Lásd magyarul: <http://www.wp.kigyk.hu/rolunk/dokumentumok/tevekenysegre-mukodesre-vonatkozoadatok/dokumentumok/alapito-okirat/> [Megnyitva: 2017. December 21.]

²⁸ Lásd az esetről a magyar médiában megjelent cikket: <https://abcug.hu/imadja-toldit-az-első-magyar-csaladban-nevelkedo-menekult-gyerek/>, <https://www.sos.hu/hogyan-segitunk-mi/menekult-program/neveloszuloket-keresunk-menekult-hatteru-gyermekek> [Megnyitva: 2017. December 21.]

²⁹ Lásd magyarul: <http://www.wp.kigyk.hu/gyermekotthoni-ellatas/kisero-nelkuli-menekult-kiskoruk-gyermekotthona/> [Megnyitva: 2018. január 13.]

³⁰ Szemléltető ábra elérhető a Károlyi István Gyermekotthon honlapján: <http://www.wp.kigyk.hu/gyermekotthoni-ellatas/kisero-nelkuli-menekult-kiskoruk-gyermekotthona/> [Megnyitva: 2017. december 24.]

- Intézményvezető: 1 személy, aki felsőfokú végzettséggel rendelkezik a társadalomtudományok terén, pedagógiából vagy pszichológiából, stb.
 - Pszichológiai tanácsadó: 1 fő pszichológus, pszichiáter, pszichopedagógus, mentálhigiénés szakember,
 - Gyermekvédelmi ügyintéző vagy növendékügyi előadó: 1 fő, aki speciális középfokú képzettséggel rendelkezik,
 - Fejlesztő pedagógus: 1 fő, aki felsőfokú végzettséggel rendelkezik a szakterületen,
 - Ápoló: 2 fő megfelelő végzettséggel.
 - Orvosnak is elérhetőnek kell lennie.
 - Gyermekcsoportonként (legfeljebb 12 gyermek egy csoportban):
 - Nevelő: 1 fő, aki felsőfokú végzettséggel rendelkezik a társadalomtudományok terén, pedagógiából vagy pszichológiából, stb.,
 - Gyermekvédelmi asszisztens: 1 fő speciális középfokú képzettséggel,
 - Gyermekfelügyelő: 3 fő speciális középfokú képzettséggel,
 - Családgondozó: heti 10 órában kell elérhető legyen,
 - Az utógondozó otthonokban legfeljebb 40 fő helyezhető el:
 - Intézményvezető: 1 személy, aki felsőfokú végzettséggel rendelkezik a társadalomtudományok terén, pedagógiából vagy pszichológiából, stb.
 - Ha az intézményben legfeljebb 25 fiatal található:
 - Nevelő: 2 fő, aki felsőfokú végzettséggel rendelkezik a társadalomtudományok terén, pedagógiából vagy pszichológiából, stb.,
 - Gyermekvédelmi asszisztens: 1 fő speciális középfokú képzettséggel,
 - Ha az intézményben legfeljebb 26-40 fiatal található:
 - Nevelő: 4 fő, aki felsőfokú végzettséggel rendelkezik a társadalomtudományok terén, pedagógiából vagy pszichológiából, stb.,
 - Gyermekvédelmi asszisztens: 1 fő speciális középfokú képzettséggel,
- Nincsenek ilyen jellegű szigorú előírások azon menedékkérő kísérő nélküli kiskorúakhoz kapcsolódóan, akik a tranzitónában kerülnek elhelyezésre (14 és 18 év közöttiek), habár a tranzitónákon belül egy speciális területen kapnak elhelyezést. Az egészségügyi ellátó személyzet ott is biztosított.

d. Melyek a 18 évensé váló kísérő nélküli kiskorúakra vonatkozó következtetések a lakóhelyi ellátásokkal kapcsolatban?

- Változik a 18 évet elérő kísérő nélküli kiskorúak lakhelye, vagy ugyanott maradnak, amíg egy bizonyos kort elérnek? Ha igen, mi az az életkor?

A Gyvt. szerint,³¹ miután a kiskorú 18 évensé válik, nem szállásolható 18 éven aluliakkal, habár jogosult utógondozásra. Ebben az esetben az egyik utógondozói otthonba³² kerülnek Fóton vagy Mogyoródon (Mogyoród Budapesttől kb 20 km-re lévő kisváros). Ezekben az utógondozói otthonokban a magyar fiatalokkal közösen élnek. Továbbá, van egy csoport a Gyermekközpontban, speciálisan csak utógondozott menekült (és más státusszal rendelkező) 18 éven felüli fiatalok számára fenntartva.

A gyakorlat szerint vannak más lehetőségek a fiatalok számára, mivel az utógondozói rendszerben több otthon van, ezek elérhetősége a szabad helyek függvényében és az intézmény

³¹ Gyvt. 6. §

³² Lásd magyarul: <http://www.wp.kigyk.hu/gyermekotthoni-ellatas/utogondozoi-ellatas/> [Megnyitva: 2017. December 21.]

és az ellátott közötti egyéni megállapodásoknak megfelelően alakul.

- Van az ön tagállamában bármilyen intézkedés a kísérő nélküli kiskorúak támogatására a nagykorúvá válásuk előtt (pl: információszolgáltatás)? Igen.

Nincsenek vonatkozó információink, ugyanakkor a gyakorlatban azt láttuk, hogy a szociális munkások, foglalkozásvezetők, és más segítők igyekeznek a lehető legtöbb információt biztosítani számukra.

- Van az ön tagállamában bármilyen intézkedés a kísérő nélküli kiskorúak támogatására a nagykorúvá válásuk alatt (pl: információszolgáltatás)? Igen.

Nincsenek vonatkozó információink, ugyanakkor a gyakorlatban azt láttuk, hogy a szociális munkások, foglalkozásvezetők, és más segítők igyekeznek a lehető legtöbb információt biztosítani számukra.

- Van az ön tagállamában bármilyen intézkedés a kísérő nélküli kiskorúak támogatására a nagykorúvá válásuk alatt (pl: hivatalos utánpótlás, vagy utógondozás stb.)? Igen.

Az utógondozási rendszer részeként szociális munkások jelen vannak a lakóhelyükön, ameddig ott élnek a fiatalok (maximum 25 éves korukig).

e. Elérhető olyan kutatás az ön tagállamában, ami:

- A kísérő nélküli kiskorúak elhelyezésének körülményeit vizsgálja? Nem.
- Ami az elhelyezési intézkedések hatásait vizsgálja a kísérő nélküli kiskorúak integrációjára vonatkozóan, beleértve azokat is, akik betöltik a 18. életévüket? Nem.

Ha igen, akkor kérjük, röviden írja le azok főbb megállapításait és következtetéseit és adja meg a forrás eléréséhez szükséges referenciákat:

Mindennek ellenére meg kell itt említeni, hogy a következő – civil szervezet által készített – jelentés tartalmaz néhány releváns információt a kísérő nélküli kiskorúak elhelyezésére vonatkozóan. Ennek ellenére ez nem tekinthető egy olyan kutatásnak, ami a kérdésben említett témára fókuszál: *Foszladozó védőháló - Menedékkérő gyermekek Magyarországon (2017)* Elérhető: <https://www.helsinki.hu/wp-content/uploads/foszladozovedelem.pdf> [Megnyitva: 2018. január 3.] Szükséges azt is megjegyezni, hogy ez a jelentés – természeténél fogva – csak a rendszer hiányosságaira koncentrál és nem részletezi a jól működő dolgokat.

Gyámügyi intézkedések

K10. a. Kérjük, mutassa be az ön tagállamában lévő, a kísérő nélküli kiskorúak **gyámságával** kapcsolatos egyezségeket a státuszdöntést követően, különös tekintettel a kísérő nélküli kiskorú gyámjává válás feltételeire, a gyámi szerepre, pl: jogi képviselő, stb, mely kísérő nélküli kiskorú (pl: menedékkérő/nem menedékkérő) jogosult gyámra, hány éves koráig stb.

Miután a kísérő nélküli kiskorú bekerült a Gyermekközpontba, gyermekvédelmi gyámot kap.³³ Ez a gyámság a magyar gyermekvédelmi rendszer szabályai szerint kerül alkalmazásra. A kiskorúak számára kötelező, érkezésüktől számított 8 napon belül a gyám kirendelése, menekültügyi státuszuktól függetlenül.

A gyám szerepe főképpen a jogi képviselő, amely elérhető számukra 18 életévük betöltéséig. A gyám jogosult a Gyermekközponttal való kapcsolattartásra, és „figyelemmel kíséri és elősegíti a

³³ Lásd: Gyvt. 35. § (6)

gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, nevelését, valamint ellenőrzi a gyermek teljes körű ellátásának megvalósulását.”³⁴

A munkakörre a gyámokat a magyar gyermekvédelmi rendszerből választják. Mivel a gyámoknak nem kötelező idegen nyelvet tudniuk (vagy bármilyen interkulturális kompetenciát tanulniuk) és az intézmény nem biztosít tolmácsot és/vagy interkulturális közvetítőt számukra, így nem minden esetben kihívásmentes a kísérő nélküli kiskorúakkal való kapcsolattartás. Ezt a gyakorlatot néhány civil szervezet segíti,³⁵ nyelvi és kulturális áthidalást biztosítva a gyám és a kiskorú között.

Ugyanakkor, a gyakorlati tapasztalatok azt mutatják, hogy a kettős gyámság rendszere (eseti gyám a határnál, majd gyermekvédelmi gyám a Gyermekközpontban, Fóton) megzavarja a kiskorúakat és nehezebbé teszi a bizalmuk elnyerését.

b. Mik a következmények a kísérő nélküli kiskorúak életkori átmenete, 18 évensé válása kapcsán a gyámi megállapodásokra vonatkozóan, pl: ezek a kísérő nélküli kiskorúak továbbra is jogosultak gyámi ellátásra, és meddig, vagy teljesen autonómnak kell lenniük, akár pénzügyi értelemben, stb.? Milyen felmérések (ha van ilyen) vannak az átmenet támogatására a kísérő nélküli kiskorúak számára előtte, közben és utána, pl: információ biztosítás, informális utánkövetés a gyámokkal, stb.?

Miután a kísérő nélküli kiskorú betöltötte a 18. életévét, nem jogosult gyámságra, ugyanakkor további támogatást kap: az utógondozói rendszerben elérhetőek számukra szociális munkások. Továbbá, migráns specifikus civil szervezetek segítik lefedni ennek a csoportnak a szükségleteit.

Az utógondozói rendszer törvény által meghatározott,³⁶ széles terepet hagy az intézmények számára a saját feltételeik és ellátásuk meghatározására a fiatal felnőttek vonatkozásában. Azok, akik az utógondozásban részt vesznek, ingyenes ellátást (szállás és étkezés), valamint személyes segítséget is kapnak.

c. Elérhető-e bármilyen kutatás az ön tagállamában a következőkről:

- A kísérő nélküli kiskorúak számára biztosított **gyámi munka minőségéről**? Nem.
- A gyámság kísérő nélküli kiskorúak integrációjára biztosított hatásáról, beleértve azokat, akik elérik a 18. évüket (releváns hatóságok, kutatók, civil szervezetek stb. által)? Nem.

A kísérő nélküli kiskorúak számára biztosított gyámság minőségéről nem érhető el kutatás Magyarországon.

Az ideiglenes tartózkodási engedélyek hatásai a kísérő nélküli kiskorúak ellátási megállapodásaira vonatkozóan

K11. Milyen hatása van az ideiglenes tartózkodási engedélynek a fentebb említett, kísérő nélküli kiskorúak számára nyújtott ellátási megállapodásokra az ön tagállamában, pl: a kísérő nélküli kiskorúak eltűnnek a rendszerből stb.?

Mivel nincsenek elérhető kutatások az ideiglenes tartózkodási engedélyek lejáratainak hatásaira vonatkozóan, így nem tudunk az eltűnések és az engedélyek lejárata között kapcsolatot leírni.

³⁴ Lásd magyarul: http://www.tegyesz.hu/index.php?option=com_content&task=view&id=55&Itemid=63 [Megnyitva: 2017. December 21.]

³⁵ Lásd magyarul: <https://www.sos.hu/hogyan-segitunk-mi/menekult-program> [Megnyitva: 2017. December 21.]

³⁶ Lásd Gyvt. 53/A. §

Ugyanakkor, a kísérő nélküli kiskorúak saját beszámolóí alapján nem bíznak a magyarországi hosszútávú jövőjükben és inkább elszöknek a státuszuk lejáratí ideje, a 3 éves felülvizsgálatí idő előtt.

Kihívások és jó gyakorlatok

K12. Kérjük, jelezze azokat a főbb kihívásokat a kísérő nélküli kiskorúakhoz kapcsolódóan az ön tagállamában a kísérő nélküli kiskorúak vagy az eljáró hatóságok tapasztalnak, valamint azt, hogyan lehetne ezeken a kihívásokon úrrá lenni. Kérjük, hivatkozzon!

1. Az első kihívás a belépéshez kapcsolódik. A kísérő nélküli kiskorú menedékkérők nem léphetnek be bármikor a tranzitónákba miel fenáll egy 5 fő/ nap/ tranzitóna limit. (*Foszladozó védőháló - Menedékkérő gyermekek Magyarországon (2017)* 22-23. Elérhető: <https://www.helsinki.hu/wp-content/uploads/foszladozovedelem.pdf> [Megnyitva: 2018. január 3.]) Úrrá lehet lenni ezen a kihíváson, ha a határ két oldalán működő hatóságok engedélyezik a kísérő nélküli kiskorúak számára a belépést korlátozások nélkül.
2. A második kihívás a kísérő nélküli kiskorúak különválasztásához kapcsolódik. A 14. éven aluli menedékkérő kísérő nélküli kiskorúakat egy megfelelő gyermekotthonban kell elhelyezni, de azok, akik 14 és 18 év között vannak, a tranzitónákban maradnak a mendékkérelmük jogerős elbírálásáig. (*Foszladozó védőháló - Menedékkérő gyermekek Magyarországon (2017)* 9-10. Elérhető: <https://www.helsinki.hu/wp-content/uploads/foszladozovedelem.pdf> [Megnyitva: 2018. január 3.]) Úrrá lehetne lenni ezen a kihíváson, ha a jogszabályi környezet lehetővé tenné, hogy minden, kísérő nélküli kiskorú a Fóti gyermekotthonban kerüljön elhelyezésre, ne csak a 14 éven aluliak.
3. A harmadik kihívás a kísérő nélküli kiskorúak oktatásához kapcsolódik. Nekik szükségük van speciális orientációra az oktatásban és jelenleg ezt nem kapják meg megfelelően. (Ez a megállapítás egy interjú alapú szakdolgozatból derül ki: FÁBIAN, Stefánia (2017) *Menekült gyerekek az oktatásban – szükségletek és lehetőségek.* 54., Kéziratban elérhető.) Túl lehetne jutni ezen a kihíváson speciális módszertani útmutatással, amit az adott intézményekben dolgozók kapnának meg és azok a tanárok, akik a kísérő nélküli kiskorú gyermekeket fogadó oktatási intézményekben foglalkoznak ezekkel a gyermekekkel.
4. A negyedik kihívás a státusz érvényességi idejéhez kapcsolódik, mivel az jelenleg már csak 3 év. Ez az időintervallum nem alkalmas egy olyan szintű bizalom kiépüléséhez, amellyel elkezdhető volna az integráció. (Met. 7/A. §) Túl lehetne jutni ezen a kihíváson, ha a kötelező felülvizsgálat időtartama hosszabb lenne (pl.: 10 év.) vagy ha a státuszváltáshoz megfelelő eljárás kerülne kidolgozásra.

K13. Kérjük, mutassa be az ön tagállamában előforduló **jó gyakorlatokat** a kísérő nélküli kiskorúak ellátására vonatkozóan, beleértve azokat is, akik 18 évesé válnak.

Jogilag gyerekként kezelik és látják el őket, amely által biztonságos környezetet és más lehetőségeket biztosítanak számukra, amelyek felnőtt, vagy kísérettel érkező menedékkérő kiskorúak számára nem elérhetőek. Ez segít nekik tervet készíteni, és életutat építeni, az anyagi, egzisztenciális hátterük biztosításával.

4. Fejezet: A kísérő nélküli kiskorúak integrációja, beleértve a 18. életévüket betöltöttekre vonatkozó intézkedéseket is (legfeljebb 10 oldal)

Az integrációs intézkedések és a feállított intézmények áttekintése az ön tagállamában

K14. a. Milyen prioritásokat rendel az ön tagállama a kísérő nélküli kiskorúak integrációjához?

Az 1698/2013. (X. 4.) Korm. határozattal elfogadott Migrációs Stratégia és az azon alapuló, az Európai Unió által a 2014-2020. ciklusban létrehozásra kerülő Menekültügyi és Migrációs

Alaphoz kapcsolódó hétéves stratégiai tervdokumentum a következőket határozza meg:

A menekültként elismert, oltalmazott kísérő nélküli kiskorúak, fiatal felnőtt utógondozottak számos hátránnyal rendelkeznek, ezért védelmük, integrációjuk elősegítése az intézményben tartózkodásuk idején és a kiköltözést követő önállósulás időszakában kiemelt feladat.

Részletes célkitűzések, támogató intézkedések [amelyek a fenti cél eléréséhez szükségesek]:

1. A kísérő nélküli kiskorú menekültek, oltalmazottak védelmének fokozása, különös tekintettel az embercsempészetre;
2. A kísérő nélküli kiskorúakkal, fiatal felnőtt utógondozottakkal foglalkozó szakemberek kapacitásának bővítése;
3. A gyermekotthonból kiköltözött utógondozottak anyagi és természetbeni támogatási rendszerének kidolgozása;
4. Oltalmazottként elismert kísérő nélküli kiskorúak, fiatal felnőttek kedvezményes honosítása, a jogszabályok megfelelő módosítása.³⁷

Ezek a hivatalos kormányzati dokumentumban kifejezett, ide kapcsolódó prioritások.

b. Kérjük, adjon összegző áttekintést azokról az intézkedésekről, amelyek a kísérő nélküli kiskorúak integrációjára vonatkoznak a státusz meghatározást követően, jelezze különösen, hogyan határozza meg a kísérő nélküli kiskorúak jogi státusza az integrációs pályájukat (menekült, oltalmazott, egyéb státusz).

A megítélt státusz típusa nincs hatással az ellátás típusára. Az integrációs pályája mindannyiuknak a Gyermekközpontban kezdődik. Amíg a hivatalos dokumentumaik és a személyi azonosításhoz kapcsolódó igazolványaik elkészülnek, és készen állnak az iskolai beiratkozásra Budapesten, addig a központban járnak oktatásra. Ez mindennapos, délelőtti elfoglaltságot jelent, legalább néhány napig. Néhány hét után, az itt maradt (nem elszőkött) kiskorúakat budapesti iskolákba iratják, a tanév idejétől, a szükséges dokumentumok meglététől valamint az érdekeltségi körüktől függően. Ezen kísérő nélküli kiskorúak száma igen alacsony, mivel a legtöbbjük eltűnik és elhagyja az országot. (lásd: K35.)

Azok, akik iskolába járnak, Magyarországon maradnak, és érvényes státuszuk van, a 18. életévük elérésekor utógondozásra válnak jogosulttá, ahogy az fentebb olvasható. Továbbá, civil szervezetek különböző projektekkal és programokkal segítik elő az integrációjukat.

c. Különböznek a fenti szolgáltatások a kísérettel érkező kiskorúak, vagy a felnőttek tekintetében, ha igen, hogyan?

Igen. Az intézkedések a családi helyzet tekintetében különböznek: különböző típusú és mértékű támogatásra jogosultak. A szálláslehetőségek a kísérettel érkező kiskorúak (és családjuk) számára nem biztosított olyan módon, mint a kísérő nélküli kiskorúak számára. A felnőttek számára semmilyen kiegészítő támogatás nem jár a státuszmeghatározást követően. A civil szervezetek segítsége elérhető a felnőttek és a kísérellel érkező kiskorúak számára is.

d. Kérjük, írja le azt az eljárást (ha van ilyen), amelyben az ön tagállama meghatározza a gyermek mindenek felett álló érdekét tekintettel a kísérő nélküli kiskorúak integrációjára. Ez a jogszabályokban vagy egyéb közigazgatási aktusokban jut érvényre?

A gyermekek mindenek felett álló érdeke feltűnik a jogszabályokban is jogelvként [pl.: Met. 4.§ (1) bekezdés és Gyvt. 2.§ (1) bekezdés], de nincsen ezekhez kapcsolódóan semmilyen kidolgozott eljárásrend Magyarországon. Az egyedi közigazgatási döntésekben azonban mindenképpen figyelembe kell venni valamilyen módon a gyermek mindenek felett álló érdekét

³⁷ Elérhető: http://belugyalapok.hu/alapok/sites/default/files/MMIA_.pdf [Megnyitva: 2018. január 4.]

is.

K15. Mely nemzeti/regionális/helyi hatóságok és szervezetek (beleértve a civil szervezeteket is) felelősek a kísérő nélküli kiskorúak integrációjáért a státuszuk meghatározását követően? Kérjük, írja le különösen azt, hogy mi a szerepe az oktatásért, foglalkoztatás támogatásért, stb. felelős hatóságoknak, illetve, azt is, ha az egyes hatóságok az eljárásaiban érvényesül a gyermek mindenek felett álló érdeke, stb.

A felelős nemzeti hatóság/szervezet neve	Rövid leírás (pl.hatáskör, szerep, etc.)	Főbb tevékenységek/felelősségi kör
<i>Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal(BMH)</i>	A BMH a státusz megállapításáért felel és gondoskodik a 14-18 év közötti menedékkérő kísérő nélküli kiskorúak ellátásáról.	<ul style="list-style-type: none">- státusz megállapítás- gondoskodás biztosítása a menekültügyi eljárás ideje alatt a tranzitónákban- egészségügyi és oktatási szolgáltatások biztosítása- szakpolitika kialakítása
<i>Károlyi István Gyermekközpont</i>	Ez az intézmény gondoskodik a 14 éven aluli menedékkérő kísérő nélküli kiskorúak ellátásáról, valamint az összes védelembe vett kísérő nélküli kiskorú ellátásáról.	<ul style="list-style-type: none">- elhelyezés, ellátás- szociális gondoskodás
<i>Fővárosi Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat (TEGYESZ)</i>	A Gyvt. 15. § (3) bekezdése a)-c) pontjai szerinti személyes gondoskodást nyújtó gyermekvédelmi szakellátás keretében otthont nyújtó ellátás, utógondozói ellátás, területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás, valamint e törvény 92. §-ban előírt utógondozás biztosítása. ³⁸ Egy esetben a kísérő nélküli kiskorú nevelőszülőnél történő elhelyezését is biztosította.	<ul style="list-style-type: none">- a kísérő nélküli kiskorúak ellátásának koordinálása
<i>Budapest Főváros Kormányhivatala, V. Kerületi Hivatal Gyámügyi Osztály</i>	Ez a kísérő nélküli kiskorúak ügyeiben illetékes gyámhivatal. Kirendeli a gyámokat és felügyeli azok munkáját.	<ul style="list-style-type: none">- gyámrendelés, gyámság biztosítása
<i>Általános orvos (házi orvos, gyerekorvos)</i>	Az orvos felelős a kísérő nélküli kiskorúak egészségügyi	<ul style="list-style-type: none">- egészségügyi alapellátás

³⁸ Lásd: <http://www.tegyesz.hu/file/magunk.pdf> [Megnyitva: 2018 január 4.]

<i>Fóton</i>	alapellátásáért.	
<i>Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat</i>	Ez a hivatal koordinálja a munkakeresést, tréningeket, képzéseket és orientációs programokat, amely segíti a munkanélküliek és pályakezdekők elhelyezkedését és így jelen van a kísérelő nélküli kiskorúak életében is.	<ul style="list-style-type: none"> - foglalkoztatás elősegítése/munkanélküliek kezelése
<i>Civil szervezetek</i>	Számos civil szervezet (SOS Gyermekfalu Magyarország, Menedék Migránsokat Segítő Egyesület, Open Doors Magyarország, Magyar Helsinki Bizottság) nyújt nem formális oktatást, magyar nyelvoktatást, közösségi programokat és jogi tanácsadást/segítségnyújtást is a kísérelő nélküli kiskorúaknak rendszeresen. ³⁹	<ul style="list-style-type: none"> - nyelvoktatást - nem formális oktatás - közösségi programok - jogi tanácsadást/segítségnyújtás - tréningek a gyermekekkel dolgozóknak - pszichológiai, mentális segítségnyújtás - stb.
<i>Különbözö oktatási intézmények (és Klebelsberg Központ)</i>	Néhány általános iskola és középiskola érintett a kísérelő nélküli kiskorúak oktatásában. A Than Károly Ökoiskolája, Gimnáziuma, Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája (http://than.hu/) kiemelést érdemel, mivel a kísérelő nélküli kiskorúak jelentős része folytatja ott a tanulmányait. A Klebelsberg Központ koordinálja az iskolák működését és felelős a módszertani és egyéb oktatási fejlesztésekért.	<ul style="list-style-type: none"> - oktatás - módszertan

Hozzáférés az egészségüghöz

K16. a. Amikor az ön tagállama egészségügyi ellátást nyújt a kísérelő nélküli kiskorúaknak a státusz meghatározása után, hogyan érvényesülnek a következő szempontok?

- Az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés automatikusan jár a kísérelő nélküli kiskorúak számára az olyan tartózkodási státusz megszerzésével amelyet nem a Kavlifikációs Irányelv szabályoz? Ezeknek a kísérelő nélküli kiskorúaknak ugyanazon jogai vannak az egészségüghöz való hozzáférés tekintetében, mint az ön tagállamának állampolgárainak?

Igen. (A társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény 16.§ (1) bekezdése alapján.)

³⁹ Foszladozó védőháló - Menedékkérő gyermekek Magyarországon (2017) 20. Elérhető: <https://www.helsinki.hu/wp-content/uploads/foszladozovedelem.pdf> [Megnyitva: 2018. január 3.]

- Kérjük, írja le, mit foglal magában az egészségüghöz való hozzáférés, például sürgősségi ellátást, alapellátást, szakellátást, tanácsadást, stb.?

Az egészségügyi ellátás egészen széleskörű Magyarországon. A Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő a következő tájékoztatást adja a honlapján:

„Szűrővizsgálatok

A biztosított az egészségbiztosítás keretében a betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló egészségügyi szolgáltatások közül az alábbi szűrővizsgálatokra jogosult:

az újszülött egészséges fejlettségét ellenőrző, az esetleges fejlődési rendellenességek korai felismerését szolgáló szűrővizsgálatokra;

0-6 éves kor között: életkoruknak megfelelően az anyagcserére, az érzékszervek működésére, az értelmi képességre vonatkozó, valamint teljes körű fizikális szűrővizsgálatra; a fogazati rendellenességek felismerését célzó vizsgálatra, valamint a teljes fogászati állapot rögzítésére; az életkornak megfelelő fejlődésre és az érzelmi állapotra vonatkozó vizsgálatokra; a környezeti tényezők rizikófaktorai által indukált megbetegedések megelőzését és korai felismerését célzó szűrővizsgálatokra;

a 6-18 éves korosztály - és a 18 év feletti nappali tagozatos iskolai oktatásban részt vevő hallgatók - a fentiekén túl az iskola- és ifjúság egészségügyi ellátás keretében végzett szűrővizsgálatokra;

a 18 éven felüli korosztály: az életkornak és nemnek megfelelő rizikófaktorok által indukált betegségek tekintetében az egészségbiztosításért felelős miniszter rendeletében nevesített szűrővizsgálatokra az ott meghatározott gyakorisággal;

a környezeti tényezők rizikófaktorai által indukált megbetegedések megelőzését és korai felismerését célzó szűrővizsgálatokra, ide nem értve a foglalkozás-egészségügyi szolgálat orvosa által végzett munkaköri alkalmasság megállapítására irányuló vizsgálatokat és az ahhoz szükséges további járóbeteg-szakellátásokat; évente egy alkalommal fogászati szűrővizsgálatra;

életkortól függetlenül: sportegészségügyi vizsgálatokra, kivéve a hivatásos sportoló sportegészségügyi ellátását; a betegség várható következményeinek, illetve szövődményeinek korai felismerését célzó vizsgálatokra.

Gyógykezelés céljából igénybevett ellátások

Egészségügyi alapellátások

Az egészségügyi alapellátás biztosítja, hogy a beteg a lakóhelyén, illetve annak közelében választása alapján igénybe vehető, hosszú távú, személyes kapcsolaton alapuló, folyamatos egészségügyi ellátásban részesüljön, nemétől, korától és betegsége természetétől függetlenül.

Az egészségügyi alapellátás feladata: a betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló, úgynevezett megelőző ellátás; az egyén egészségi állapotának figyelemmel kísérése, egészségügyi felvilágosítása, nevelése, egészségfejlesztése, egészségtervezésének támogatása; a beteg gyógykezelése, gondozása, szükség esetén akár a beteg otthonában is, illetve szakorvosi javaslatra házi ápolása, rehabilitációja; a beteg szakorvoshoz irányítása.

Ide tartoznak: a háziorvosi ellátás; házi gyermekorvosi ellátás, és a fogorvosi alapellátás, valamint a háziorvos és védőnő által biztosított iskola- és ifjúság-egészségügyi ellátások.

Egészségügyi szakellátások

a járóbeteg-szakellátás; a fogorvosi szakellátás, valamint a fekvőbeteg-szakellátás.

Egyéb egészségügyi ellátások

Szülészeti ellátás, Orvosi rehabilitáció, Betegszállítás, Mozgó szakorvosi szolgálat⁴⁰

Ezeket a szolgáltatásokat a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény 10-17 §§-i határozzák meg.

- Végez az ön tagállama bármilyen formában egyéni intézkedéseket annak biztosítására, hogy a kísérő nélküli kiskorúak számára biztosított egészségügyi ellátás összehangban legyen a kiskorú egyéni fizikai és mentális egészségügyi igényeinek? Igen.

Van egy általános szűrővizsgálat minden kísérő nélküli kiskorú számára az érkezésükkor. Az ellátási csomag részeként egy teljes munkaidős ápoló⁴¹ dolgozik a Károlyi István Gyermekotthonban, Fóton. Az orvos minden hétköznap elérhető számukra, a kapacitása osztott a többi, a központban lévő gyerek között. Ezeket az intézkedéseket egyéni felméréseknek tekinthetjük.

- Kérjük, mutasson be bármilyen, korábban nem említett fontos információt a kísérő nélküli kiskorúak számára elérhető egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatban.

Mivel a Fóton tartózkodó kísérő nélküli kiskorúak teljes egészségügyi ellátásra jogosultak, a körzetileg illetékes szakorvosokhoz és fogorvosokhoz viszik őket szükség esetén. Általában az ápoló, vagy más intézményi dolgozó kíséri őket az egyéni szükségleteknek megfelelően.

b. Mik a következtetések (ha vannak) a kísérő nélküli kiskorúak életkori átmentére vonatkozóan az egészségügyi hozzáférésben, beleértve az addigi tanácsadásokat? Milyen felmérések (ha vannak) vannak a kísérő nélküli kiskorúak támogatására az átmenet előtt, közben, után, pl: információ biztosítás stb.?

A magyar egészségbiztosítási rendszer működése szerint azok a 18 éven felüliek, akik iskolába járnak és/vagy legálisan dolgoznak, biztosítva vannak (diákként saját befizetés nélkül, dolgozóként a bruttó fizetésből automatikusan levonva), ahogyan az a 1997. évi LXXX. törvény 16. §-ban meghatározásra került.

c. Van bármilyen elérhető kutatás az ön tagállamában:

- A kísérő nélküli kiskorúak számára biztosított **egészségügyi ellátások, beleértve a tanácsadásokat is minőségéről**? Nem.
- A kísérő nélküli kiskorúak (beleértve azokat, akik 18 évvé válnak) számára elérhető egészségügyi szolgáltatások **hatásáról** az integrációjukra? Nem.

Nincs ilyen.

Oktatáshoz való hozzáférés

K17. a. A kísérő nélküli kiskorúak számára az ön tagállamában az **oktatáshoz** való hozzáférés biztosítása során hogyan küzdenek meg a következőkkel:

- Automatikus az oktatáshoz való hozzáférés azon kísérő nélküli kiskorúak számára, akiknek nem a Kvalifikációs Irányelvben meghatározott státuszuk van (mint ahogyan a menekültek és nemzetközi védelemben részesülők esetén)? A

⁴⁰ Lásd: http://www.neak.gov.hu/felso_menu/lakossagnak/ellatas_magyarorszaqon/egeszseguqi_ellatasok [Megnyitva: 2018. január 4.]

⁴¹ Lásd magyarul: <http://www.wp.kigyk.hu/gyermekotthoni-ellatas/kisero-nelkuli-menekult-kiskoruak-gyermekotthona/az-ellatas-szerkezete/> [Megnyitva: 2017. december 16.]

kísérő nélküli kiskorúak ezen csoportja ugyanolyan jogokkal rendelkezik-e az oktatásra vonatkozóan, mint az ön tagállamának állampolgárai? Igen.

Magyarországon az iskolaköteles kor 16 év,⁴² ez alatt az életkor alatt mindenkinek valamilyen iskola tanulójának kell lennie. A gyakorlatban előfordulhat, hogy néhány kiskorú egyéni tanrend szerint tanul.⁴³ Ez azt jelenti, hogy az intézményt csak vizsgák alkalmával kell látogatniuk, és nincs szükség (és lehetőség) az órák látogatására. Sajnos nincs adatunk az ilyen képzésben részt vevők számáról, de ahogy a gyakorlatban láttuk, ez nem túlságosan elterjedt szokás: a legtöbb kísérő nélküli kiskorú mindennap jár iskolába.

A 16 éven felüliek a magyar törvényeknek megfelelően vállalhatnak munkát és nem kötelesek iskolába járni. A gyakorlat azonban azt mutatja, ha nem is mindenki, de a legtöbbjük jár valamilyen oktatási intézménybe. Van egy iskola Budapesten, amely speciális programot kínál a harmadik országból érkezett diákok számára, akik nem beszélik a magyar nyelvet.⁴⁴ Két félév magyar nyelv tanulása és a sikeres vizsga után folytathatják a tanulmányaikat, magyar nyelven. A 14 éven felülieknek általában az általános iskola utolsó, 8. osztályával kell kezdeniük, hogy a középfokú oktatásba léphessenek.

Szintén Budapesten van néhány iskola, amelyek nyitottak a migráns háttérű gyerekek fogadására és igyekeznek biztosítani a felzárkóztatást számukra. (pl: <http://bokaysuli.dtdns.net/news.php>, <http://www.erzsebetvarosiiskola.hu/>)

A magyar törvényeknek megfelelően a 16 éven aluliak számára a beiskolázás kötelező és automatikus. A gyakorlatban 1-3 hónapot vesz igénybe a beiskolázás folyamata, függően az adminisztratív munkától, a tanév szakától, valamint a befogadó oktatási intézménytől.

- Végez az ön tagállama bármilyen formában egyéni intézkedéseket azért, hogy hozzáigazíthassa a kísérő nélküli kiskorú számára biztosított oktatás adaptálását a korhoz, származási ország oktatási szintjéhez, a nyelvi akadályok leküzdéséhez? Igen.

Civil szervezetek segítik az oktatásba történő integrációt. Minden kísérő nélküli kiskorú találkozik az általuk biztosított szakemberekkel, úgy mint szociális munkással, oktatóval, pszichológussal, ügyvédekkel és más segítőkkel, akik havonta esetmegbeszéléseket tartanak.⁴⁵ Ezek az események a szakemberek megvitatják a lehetséges legjobb opciókat a kísérő nélküli kiskorú korához, előképzettségéhez, nyelvi tudásához, stb. igazítva.

Önkéntesek vesznek részt (civil szervezeteken keresztül) ezen diákok mentorálásában, segítenek a magyar oktatási rendszerbe történő minél könnyebb adaptálódásban és integrálódásban.

- Vannak bármilyen **konkrét intézkedések** arra vonatkozóan, hogy támogassák a kísérő nélküli kiskorúak számára speciálisan elérhető oktatást az ön tagállamában, különösen a nyelvi képzésekre vonatkozóan, útmutató a nemzeti iskolarendszerhez, stb.? Igen.
 - (i) Vannak különleges intézmények a nyelvi képzésük biztosítására? A nyelvi képzés a közoktatásban vagy speciális nyelvi kurzusokon zajlik, esetleg a felnőtt nyelvtanulási programok keretein belül?

Egy intézményben vannak különleges osztályok a migráns háttérű gyerekek nyelvi képzésére. Ezt a programot főképpen a kísérő nélküli kiskorúak látogatják, ahogyan a gyakorlat mutatja.⁴⁶

Ezen túlmenően a kísérő nélküli kiskorúak beiskolázását a már említett civil szervezetek segítik

⁴² Lásd: Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 45. §

⁴³ Lásd: Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 91. §

⁴⁴ Lásd magyarul: http://than.hu/?page_id=142 [Megnyitva: 2017. december 16.]

⁴⁵ Mint korábbi szociális munkás és foglalkozásvezető, jelen tanulmány egyik szerzője (Pataki N.) része volt az esetmegbeszélő csoportnak.

⁴⁶ Lásd magyarul: http://than.hu/?page_id=142 [Megnyitva: 2017. december 16.]

és néhány intézmény pedig biztosít magyar, mint idegen nyelv oktatást.⁴⁷

Szintén a már hivatkozott tanulmányban⁴⁸ találhatóak adatok arra vonatkozóan, hogy a migráns háttérű gyerekek az integráció korai szakaszában nem kapnak érdemjegyet, amíg magyar nyelven nem tudnak hatékonyan tanulni.

- Kapnak **oktatást** a kísérő nélküli kiskorúak az **ellátási helyen**, vagy a **közoktatás részeként**? Milyen **más oktatási egyezmények** vannak a kísérő nélküli kiskorúak számára az ön tagállamában? Igen.

A kísérő nélküli kiskorúak nem-formális képzésben részesülnek a Károlyi István Gyermekközpontban: egy magyar civil szervezet, amely migránsok segítésére specializálódott, biztosít mindennapi tevékenységet számukra, 2016-tól. (Korábban más civilek és önkéntesek látták el ezt a tevékenységet). A foglalkoztatók és a szociális munkások elő-integrációs foglalkozásokat tartanak, hogy segítsék a kísérő nélküli kiskorúak eligazodását. Ez az oktatás azt célozza, hogy hasznos és segítőkész időtöltés legyen az érkezés és a közoktatásba kerülés között.⁴⁹ Mivel a legtöbb kísérő nélküli kiskorú eltűnik az iskolába kerülés előtt, főleg ez az oktatás marad az egyetlen a Magyarországon töltött idejük alatt.

Másrészről egy másik civil szervezet biztosít két magyar, mint idegen nyelv tanárt⁵⁰ a Than Károly Ökiskolában, így nyújtva egy éves felkészülési lehetőséget a továbbtanulásukhoz.

- Kérjük, adjon meg további olyan fontos információt a kísérő nélküli kiskorúak oktatáshoz való hozzáférése kapcsán, amelyekről korábban nem számolt be.

A Károlyi István Gyermekközpont tantervének tananyagát a foglalkozásvezetők a kísérő nélküli kiskorúak igényeire szabták, beleértve Európa általános ismeretét, és az interkulturális és oktatási modulokat. Mivel alapvető igényként jött elő a latin ABC tanítása és a földrajzi ismeretek oktatása, így a legtöbb kiskorú itt találkozott ezekkel a tananyagokkal. A gyakorlatban látható volt, hogy az angol, vagy bármely másik európai nyelv tudásának hiánya igen magas, az anyanyelvi funkcionális és általános analfabetizmus is sok esetben jelen van.

b. Mik a további lehetőségek (ha vannak) a kísérő nélküli kiskorúak számára az életkori **átmenetre**, az iskolai hozzáférés tekintetében, pl: van-e lehetőségük 18 éves koruk után folytatni az alapképzést, hogy felsőfokú vagy szakoktatásban, stb. vegyenek részt? Milyen intézkedések (ha vannak) vannak a kísérő nélküli kiskorúak támogatására az átmenet előtt, közben és után, pl: információ biztosítás, oktatási pályaterv készítés, egyéni tanácsadás, stb.?

A gyermekotthoni ellátás ideje alatt a tanulmányaikat az oktatási intézmények, a nevelők és a korábban említett civil szervezetek követik nyomon (pl: Menedék Egyesület). A kísérő nélküli kiskorú felnőtté válása után lehetősége van a közép- vagy felsőoktatásban való részvételre. Mivel jogosultak az utógondozásra és a közoktatás (illetve számos BSc és BA program) ingyenesen Magyarországon, így lehetőségük van a képzésük folytatására. Ugyanakkor nincs terv, vagy általános egyéni útvonal, személyes tanácsadás. A gyakorlatban a kiskorúakat a velük kapcsolatban álló szociális munkások, nevelők, mentorok és önkéntesek segítik.

c. Elérhető kutatás az ön tagállamában:

- A kísérő nélküli kiskorúak számára biztosított **oktatás színvonaláról**? Igen.
- A kísérő nélküli kiskorúak tanulmányi előmeneteléről? Nem.
- A kísérő nélküli kiskorúak (beleértve a 18. évüket betöltötteket) oktatáshoz való hozzáférésnek **hatásáról** az integrációjukra? Nem.

⁴⁷ Lakatos Zs., Pataki N.: Hogyan tovább? – Migráns háttérű gyerekek oktatáshoz való hozzáférése - kézirat

⁴⁸ Lakatos Zs., Pataki N.: Hogyan tovább? – Migráns háttérű gyerekek oktatáshoz való hozzáférése - kézirat

⁴⁹ Lásd magyarul: <http://menedek.hu/projektek/osztalyterem> [Megnyitva: 2017. december 16.]

⁵⁰ Lásd magyarul: <https://www.sos.hu/hogyan-segitunk-mi/menekult-program> [Megnyitva: 2017. december 16.]

Lakatos Zsombor, Pataki Nikolett: Hogyan tovább? – Migráns háttérű gyerekek oktatáshoz való hozzáférése (kéziratban elérhető) tanulmánya elemezte a migráns háttérű (nem csak kísérő nélküli) gyerekek oktatáshoz való hozzáférését, és az oktatási rendszerben lévő helyzetüket. Ez azt mutatja, hogy a magyar, mint idegen nyelv órák biztosításának hiánya problémákat okozhat ezen gyerekek oktatásában. A kétnyelvű tankönyvek bevezetése és az interkulturális kompetenciák fejlesztése szükséges lenne a pedagógusok körében. Ugyanakkor, a kutatás szerint a nyitottság és az integráció vezérelt nézőpontok hatékonyabbak lehetnének (szakmai és pénzügyi) támogatással.

Másrésről, azok a kiskorúak, akik rendszeresen járnak iskolába, ugyanakkor a különböző szaktárgyak magyar kifejezéseit nem teljesen értik, lehetőséget kapnak az osztályozás alóli felmentésre, amíg el nem érik az értékelhető szintet.

Ezek az eredmények tehát néhány leíró információkkal szolgálnak a kísérő nélküli kiskorúak számára biztosított oktatás színvonaláról. A kutatásba bevontak köre kiterjedt a migráns háttérű szülőkre, gyerekekre, valamint a velük foglalkozó pedagógusokra, akik beszámoltak az oktatásban általuk megélt tapasztalatokról a migráns háttér és az oktatás összefüggésére vonatkozóan.

Foglalkoztatáshoz való hozzáférés

K18. a. Amikor az ön tagállama hozzáférést nyújt a munkaerőpiachoz a kísérő nélküli kiskorúaknak a státusz meghatározása után, hogyan érvényesülnek a következő szempontok?

- Automatikusan jár a hozzáférés a kísérő nélküli kiskorúak számára az olyan tartózkodási státusz megszerzésével, amelyet nem a Kvalifikációs Irányelv szabályoz? Mit foglal magában a hozzáférés, pl.: gyakornokság, szakmai gyakorlat, stb.? Ezek a szabályok irányadóak általánosságban az egyes szakmákban, és a közsférában is? Függek ez a hozzáférés munkavállalási engedélytől? Nem.

Nem. A befogadott kísérő nélküli kiskorúak és a Harmtv. 29. § (1) d) pontja alapján védelemben vett kísérő nélküli kiskorúak számára kötelező, hogy munkavállalási engedélyt kérjenek a munkaerő-piachoz való hozzáférés érdekében. Ezt követően sem vállalhatnak olyan munkát, amely magyar állampolgársághoz kötött. A munkavállalási engedély munkaerő-piaci teszthez kötött.

- A munkaerő-piachoz való hozzáférés korlátozott bármilyen módon, például csak bizonyos életkor feletti kísérő nélküli kiskorúak számára engedélyezett, vagy egy bizonyos időszakban engedélyezett, és/vagy egy évben csak bizonyos számú napra engedélyezett? Ezek a korlátozások ugyanazok, mint a tagállam kiskorú állampolgárai számára?

Igen. Túl a fenti korlátozáson, vannak korlátok lefektetve a munkajogban is (2012. évi I. törvény a Munka Törvénykönyvéről) a kiskorúak foglalkoztatására vonatkozóan. Ezek a következők:

21.§: (4) *A törvényes képviselő hozzájárulása szükséges a fiatal munkavállaló vagy a cselekvőképességében a munkaviszonnyal összefüggő ügycsoportban részlegesen korlátozott munkavállaló olyan jognyilatkozatának érvényességéhez, amely a munkaszerződés megkötésére, módosítására, megszüntetésére vagy kötelezettségvállalásra irányul.*

34.§:

(2) *Munkavállaló az lehet, aki a tizenhatodik életévét betöltötte. Ettől eltérően munkavállaló lehet - az iskolai szünet alatt - az a tizenötödik életévét betöltött tanuló, aki nappali rendszerű képzés keretében tanulmányokat folytat.*

(3) *A gyámhatóság engedélye alapján a jogszabályban meghatározott kulturális, művészeti,*

sport-, hirdetési tevékenység keretében a tizenhatodik életévét be nem töltött személy is foglalkoztatható.

114. §:

(1) A fiatal munkavállaló számára éjszakai munka, valamint rendkívüli munkaidő nem rendelhető el.

(2) A fiatal munkavállaló napi munkaideje legfeljebb nyolc óra lehet és a több munkaviszony keretében történő munkavégzés munkaidejét össze kell számítani.

(3) A fiatal munkavállaló számára: a) legfeljebb egy heti munkaidőkeretet lehet elrendelni, b) négy és fél órát meghaladó beosztás szerinti napi munkaidő esetén, legalább harminc perc, hat órát meghaladó beosztás szerinti napi munkaidő esetén, legalább negyvenöt perc munkaközi szünetet, c) legalább tizenkét óra tartamú napi pihenőidőt kell biztosítani.

(4) A fiatal munkavállaló esetében a 105. § (2) bekezdésében és a 106. § (3) bekezdésében foglaltak nem alkalmazhatók. [Ennek a szabálynak az értelmében a kiskorúak nem kaphatják a pihenő idejüket az egyenlőtlen munkaidő beosztás szerint. Ez a szabály a kiskorúak védelmét szolgálja.]

119. §: (1) A fiatal munkavállalónak évenként öt munkanap pótszabadság jár, utoljára abban az évben, amelyben a tizennyolcadik életévét betölti.

- Van bármilyen különleges intézkedés, amely kifejezetten a kísérő nélküli kiskorúak foglalkoztatását támogatja az ön tagállamában, különösen szakmaválasztási útmutatás, álláskeresői támogatás azon kísérő nélküli kiskorúaknak, akik nem találnak munkát?

Nem. Az általános gyermekvédelmi ellátórendszer sokat segít a foglalkoztatáshoz való hozzáférésben, de mivel ez általánosan igaz minden elhelyezett gyermekre, így nem tekinthető kifejezetten a kísérő nélküli kiskorúakra szabottnak. Ugyanez mondható el a pályakezdő munkanélküliek ellátásának rendszeréről is.

- Kérjük, adjon bármilyen más fontos információt a kísérő nélküli kiskorúak foglalkoztatáshoz való hozzáféréssel kapcsolatban, amely nem került ismertetésre fentebb.

Egy interjú alapú szakdolgozatban a szerző rámutat arra, hogy a kísérő nélküli kiskorúak gyakrabban és több munkát vállalnak, mint a magyar állampolgárságú kortársaik vagy a családban élő nemzetközi védelembe vett kortársaik.⁵¹

b. Milyen következményekkel jár (ha jár) a kísérő nélküli kiskorúak számára a 18. életév betöltése a foglalkoztatáshoz való hozzáférésük szempontjából? Milyen intézkedéseket biztosít (ha biztosít) az ön tagállama a kísérő nélküli kiskorúak számára ezen átmenet előtt, közben és után, pl.: munkavállalási támogatás/terv, személyes tanácsadás, stb.?

Nincsenek ilyen kiegészítő jellegű támogatások, de a fentebb említett munkajogi korlátozások és garanciák megszűnnek a 18. életév betöltését követően.

c. Elérhető bármilyen tanulmány az ön tagállamában:

- A kísérő nélküli kiskorúak foglalkoztatáshoz való hozzáféréseinek támogatására vonatkozóan? Nem.

⁵¹ "Emellett a kísérő nélküli kiskorúak vonatkozásában gyakran felmerült a munkavállalás kérdése. Mivel nekik kell gondoskodniuk önmagukról, főleg miután nagykorúvá váltak, többen szeretnének iskola mellett dolgozni. Az általam megkérdezett diákok közül többen dolgoztak, volt, aki 40 órában, de olyan is, aki 60 órában éjszakai műszakokkal. A tanárok arról számoltak be, hogy főleg az idősebbeknél egyre többen dolgoznak, de ez sokszor az iskola rovására megy." FÁBIÁN, Stefánia (2017) Menekült gyerekek az oktatásban – szükségletek és lehetőségek. 45. Kéziratban elérhető.)

- A foglalkoztatáshoz való hozzáférés hatására vonatkozóan a kísérő nélküli kiskorúak integrációja szempontjából, beleértve a 18. életévüket betöltötteket is?

Nem. Ilyen tanulmányok nem készültek Magyarországon.

A kísérő nélküli kiskorúak családgyesítése

K19. a. Kérjük, adjon bármilyen friss információt a kísérő nélküli kiskorúak családgyesítési lehetőségeiről a 2016-os „Harmadik országbeli állampolgárok családgyesítése az EU-ban és Norvégiában: Nemzeti gyakorlatok” c. EMH tanulmányt követő időszakból, beleértve a családgyesítés hatását a kísérő nélküli kiskorúak integrációjára az ön tagállamában.

Van jelentős változás a jogszabályi környezetben: Az elismert menekültek (csak a menekültek, egyéb védelembe vettek nem) jogosultak voltak az elismerésüket követő 6 hónapon belül a családgyesítésre a nélkül, hogy bizonyítaniuk kellett volna a megfelelő megélhetést, a megfelelő lakhatási körülményeket és a teljeskörű egészségbiztosítást a családgyesített családtag számára. Ez a kedvezményes periódus három hónapra csökkent. Meg kell említeni, hogy egyre több menedékkérőt ismer el a menekültügyi hatóság oltalmazottként,⁵² így ők nem jogosultak erre a csökkentett időtartamú kedvezményre sem. Mindez természetesen a kísérő nélküli kiskorúakat is érinti, ahogyan az a K4. kérdés kapcsán bemutatásra került.

b. Mik a velejárói (ha vannak) a kísérő nélküli kiskorúak felnőtté válásának a családgyesítésével kapcsolatban, például

- Jár bármilyen joghátránnyal a családgyesítésre az a tény, hogy a kísérő nélküli kiskorú betölti a 18. életévét? Igen.

A kísérő nélküli kiskorúak szülei nem lesznek jogosultak a családgyesítésre az ő felnőtté válásukat követően. [A Harmtv. 19.§ (2) és a Harmtv. családtag definíciója (2.§ d) *d) családtag*: a harmadik országbeli állampolgár *da*) házastársa, *db*) házastársával közös kiskorú gyermeke (ideértve az örökbefogadott és nevelt gyermekeket is), *dc*) eltartott kiskorú gyermeke (ideértve az örökbefogadott és nevelt gyermekeket is), aki felett a harmadik országbeli állampolgár szülői felügyeleti jogot gyakorol, *dd*) házastársának eltartott kiskorú gyermeke (ideértve az örökbefogadott és nevelt gyermekeket is), aki felett a házastárs szülői felügyeleti jogot gyakorol;)] alapján]

- Biztosít az ön tagállama bármilyen intézkedést a kísérő nélküli kiskorúak számára ezen az átmeneti időszak előtt, alatt vagy után?

A családgyesítéssel kapcsolatban: Nem. Azt is meg kell azonban jegyezni, hogy az utógondozói ellátás általánosságban jelentős segítség ebben az időszakban.

- Kérjük, adhon bármilyen más fontos információt a kísérő nélküli kiskorúak családgyesítéséhez kapcsolatban, amely nem került ismertetésre fentebb.

Meg kell említeni, hogy azon családtagoknak, akik a fenti kedvezményes keretrendszer szerint családgyesítenek és érkeznek Magyarországra, gyakran nincsen elegendő anyagi erőforrásuk ahhoz, hogy tisztességes színvonalú életet kezdhessenek Magyarországon. Nincsen külön nekik címzett támogatás ehhez a folyamathoz.

c. Elérhető bármilyen tanulmány az ön tagállamában a családgyesítésnek a kísérő nélküli kiskorúak integrációjára kifejtett hatásához kapcsolódóan, beleértve a nagykorúvá váló gyermekeket is?

⁵² Lásd BMH statisztika:

<http://www.bmbah.hu/images/statisztikak/170714%20BMH%20Statisztika%202017.%20I.%20f%C3%A9l%C3%A9v.xls> [Megnyitva: 2018. január 4.]

Nem. Nincs ilyen.

Szociális és jóléti támogatások a kísérelő nélküli kiskorúak számára

K20. a. Nyújt az ön tagállama bármilyen szociális támogatást/személyes támogatást a kísérelő nélküli kiskorúak számára? Igen.

Ha igen, kérjük, adjon információkat erről, hivatkozva bármilyen bizonyított hatásra, amelyet ezek a szociális és jóléti támogatások elérnek a kísérelő nélküli kiskorúakkal kapcsolatban.

A nemzeti gyermekvédelmi rendszert magát lehet úgy értékelni, mint egy jóléti támogatást, mivel az biztosítja a kísérelő nélküli kiskorúak ellátását. (Kivéve a tranzitónában lévő 14 és 18 év közötti menedékkérő kísérelő nélküli kiskorúakat.) A *gyermekotthonokban a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet 76-82. §§-i* meghatározzák, hogy mi a tartalma a teljeskörű ellátásnak, amit a gyermekotthon biztosít a kísérelő nélküli kiskorúak számára. Ezek a következők:

- étel: napi öt alkalommal (speciális étel, ha az orvosilag indokolt)
- megfelelő ruházat,
- higiénés felszerelések (beleértve a törölközőt is),
- tandíj, tankönyvek, stb. a tanuló kísérelő nélküli kiskorúak számára,
- játékok, felszerelés kulturális tevékenységekhez és sporthoz,
- terápiához és rehabilitációhoz szükséges felszerelések és a terápia, ha indokolt,
- zsebpénz, a következők szerint
 - (i) 1425 HUF/hónap a 3 és 10 év közötti gyermekek számára,
 - (ii) 3075 HUF/hónap a 10 és 14 év közötti gyermekek számára,
 - (iii) 5130 HUF/hónap a 14 évesnél idősebb év gyermekek számára.

b. Mik a velejárói (ha vannak) a kísérelő nélküli kiskorúak felnőtté válásának a szociális, jóléti támogatások hozzáféréseivel kapcsolatban, például:

- Jár bármilyen joghátránnyal, ha a kísérelő nélküli kiskorú betölti a 18. életévét?
Igen, de ez nem nevezhető tipikusnak.

A gyermekvédelmi rendszerből érkező támogatások (szállás és minden fentebb említett szolgáltatás) megszakadhat a felnőtté válással, de van egy szabály a Gyvt-ben (93.§), amely biztosítja a lehetőséget az ún. utógondozói ellátásra. „Az utógondozás történhet nevelőszülőnél, gyermekotthonban, utógondozó otthonban és külső lakhatási helyszíneken. A fiatal felnőttek jogosultak az utógondozói ellátásra 21, 24 vagy 25 éves korukig, attól függően, hogy milyen jogcímen jogosultak erre az ellátási formára.”⁵³ A kísérelő nélküli kiskorúak tipikusan hozzáférnek ehhez az utógondozói ellátáshoz, így nagyon ritka, amikor a jóléti támogatások a felnőtté válással megszakadnak az ő esetükben.

- Biztosít az ön tagállama bármilyen intézkedést a kísérelő nélküli kiskorúak számára ezen az átmeneti időszak előtt, alatt vagy után?
Igen.

⁵³ Elérhető angol nyelven: SOS Children's Villages International (2013) *A snapshot of alternative care arrangements in Hungary*. 10. Available: <https://www.sos-childrensvillages.org/getmedia/52cf3be7-2e8b-4004-a93c-e8bda34338d2/HUNGARY-FINAL-to-upload.pdf> [Megnyitva: 2018. január 4.]

A fentebb említett utógondozói ellátás tekinthető jelentős támogatásnak ebben az átmenetben, mivel ezáltal a kísérő nélküli kiskorúak fiatal felnőttként is biztonságos környezetben maradhatnak személyes és professzionális támogatás mellett.

- Kérjük, adjon bármilyen más fontos információt a kísérő nélküli kiskorúak jólléti és szociális támogatásával kapcsolatban, amely nem került ismertetésre fentebb.

Van egy nagyon fontos támogatás Magyarországon a gyermekvédelmi rendszerben, amely igényelhető azon fiatal felnőttek számára, akik elhagyják a gyermekotthont/utógondozó otthont/nevelőszülői ellátást legalább 3 év gondozásban eltöltött idő után. A magyar állam támogatja ezeket a fiatalokat egy jelentősebb anyagi jutattással, amelyet magyarországi otthonvásárlásra lehet felhasználni.

Ennek a támogatásnak az összege a gyermekotthonban/utógondozó otthonban/nevelőszülőnél eltöltött idő tartamától függ. A legalacsonyabb adható összeg 1.339.500 Ft, a legmagasabb adható összeg pedig 1.909.500 Ft (A Gyvt. 25-28. §§-i alapján.) Ez az összeg elégséges lehet egy szerény ház vásárlására egy Budapeستtől távoli kisebb faluban, de csak kb. 10%-a egy kis alapterületű, szerény budapesti lakás árának. A kísérő nélküli kiskorúak az ellátásból való kikerülést követően tipikusan Budapesten szeretnének maradni. Ennek ellenére, ezt a támogatást egy jelentős és fontos jólléti jutattásnak tekinthetjük.

- c. Elérhető bármilyen tanulmány az ön tagállamában a jóléti (szociális) támogatásoknak a kísérő nélküli kiskorúak integrációjára kifejtett hatásához kapcsolódóan, beleértve a nagykorúvá váló gyermekeket is?

Nem. Nincs ilyen.

A kísérő nélküli kiskorúak felnőtté válásnak további monitorozása

K21. Bármilyen, a korábbiakban már említett utógondozásra vonatkozó információn túl, kérjük, mutassa be a **monitoring folyamatot/összefoglalását/értékelését**, amely biztosítja a kísérő nélküli kiskorú számára a hatékony átmenetet a felnőttkorba, beleértve a rögzített felméréseket és a monitoring időszakát, miután a kísérő nélküli kiskorú betöltötte a 18. évét.

Nincs ilyen.

A tartózkodási engedély ideiglenességének hatásai a kísérő nélküli kiskorúak integrációjára

K22. Milyen hatása van a kísérő nélküli kiskorúakra a **tartózkodási engedély lejáratának** a fentebb említett integráció mértékére az ön tagállamában, pl: lehetőség az eredetileg nemzetközi/humanitárius védelem céljából kiállított tartózkodási engedély tanulmányi vonatkozású meghosszabbítására, stb.?

A kísérő nélküli kiskorúak integrációja kapcsán a felülvizsgálati idő bizonytalanságnövelő hatással bír. Vannak ugyan olyan kísérő nélküli kiskorúak, akik tanulmányaikra vagy tervezett életútjukra koncentrálva igyekeznek az előttük álló időszak eltervezésére, ugyanakkor a legtöbben a határozott időre biztosított státuszban nem a lehetőséget, hanem az várható nehézségeket látják. Ez nagyban megnehezíti az integrációjuk elősegítését.

Kihívások és jó gyakorlatok

K23. Kérjük, mutassa be a főbb **kihívásokat**, amelyeket mind a kísérő nélküli kiskorúak (beleértve a 18 évesé válókat), és/vagy a kompetens hatóságok (pl: létező tanulmányok, elemzések alapján, hatóságoktól, civil szervezetektől, stb. kapott információk) az ön tagállamában tapasztalnak, és ezeken hogyan lehet felülkerekedni. Kérjük, adjon meg pontos hivatkozásokat.

1. Ahogy korábban is említettük, az egyik legfőbb kihívás a kísérő nélküli kiskorúak **írásstudatlansága**. Ezen a nehézségen szervezett, fókuszált, kiscsoportos oktatás biztosításával lehetne túljutni, ahol csak a latin ABC tanításával foglalkozhatnának az arra rászorultak.
2. Egy másik kihívás a magyarországi közbeszéd hatása (Isd: K1.). Több kísérő nélküli kiskorú említette az őket ért szóbeli sérelmeket, amely nyilvánvalóan nem segíti a nagyobb közösségbe való integrálódásukat.⁵⁴ Ennek orvoslása leginkább érzékenyítő és információs programokon keresztül valósulhatna meg leginkább.

K24. Kérjük, mutasson be bármilyen **jó gyakorlatot** az ön tagállamában a kísérő nélküli kiskorúak (beleértve azokat is, akik 18 évensé válnak) integrációját célzóan, és amennyire lehetséges, mutassa be, ki ítélte a tárgyalt kérdést sikeresnek, mióta alkalmazzák a gyakorlatot, a relevanciáját, a hatékonyságának bizonyítását, pl: egy (független) elemzésen keresztül. Kérjük, hivatkozzon olyan forrásokra, amelyek a gyakorlatot jó gyakorlatként határozzák meg (pl: elemző értékelések, tudományos kutatások, kompetens hatságoktól, civil szervezetektől kapott információk).

A már említett tanulmányban⁵⁵ a szerzők a következő jó gyakorlatokat találták: a magyar, mint idegen nyelv órák biztosítása, a nemzetközi kulturális napok vagy hetek szervezése és a különböző civil szervezetekkel való együttműködések, kirándulások és különböző programok és foglalkozások, amelyek a magyar társadalmi életbe való bevonódást erősítik. A felsorolt gyakorlatokat az elmúlt években, különböző projektek keretében fejlesztették ki. A pedagógusok és diákok beszámolóí szerint ezek a gyakorlatok nagyban segítik az integrációt valamint egymás megismerését, elfogadását is szolgálják.

5. fejezet: Kísérő nélküli kiskorúak visszatérése (max. 10 oldal)

A visszatérési folyamat összefoglalása és annak jogi és strukturális aspektusai a tagállamban

K25. a. Látja előre az ön tagállama kísérő nélküli kiskorúak visszaküldését?

Jellemzően a gyakorlatban nem, de elméletben igen.

Ha igen, kérjük, mutassa be röviden a KNK kibocsátó országába való visszatérésre vonatkozó intézkedéseket, menedékkérelmük negatív elbírálását követően:

- Van lehetőség a KNK számára a származási országba való **önkéntes visszatérésre**? Igen.

Ha igen, kérem, írja le az Ön tagállamában elérhető Támogatott Önkéntes Visszatérés és Reintegrációs programot, és az eljárásokat/folyamatokat, amelyben a kísérő nélküli kiskorú támogatott önkéntes visszatérését lebonyolítják, beleértve a kihívásokat is.

Meg kell említeni, hogy önkéntes hazatérés nem került regisztrálásra, de kísérő nélküli kiskorúak tűntek el a rendszerből és elképzelhető, hogy hazatértek (származási országaikba) a családjaikhoz. Azaz, önkéntes hazatérés megtörténhet a hatóságok tudomásszerzése nélkül is.

- Van lehetőség a KNK számára a származási országba való **támogatott önkéntes visszatérésre**? Igen.

Ha igen, kérem, írja le az Ön tagállamában elérhető Támogatott Önkéntes Visszatérés és Reintegrációs programot, és az eljárásokat/folyamatokat, amelyben a kísérő nélküli kiskorú támogatott önkéntes visszatérését lebonyolítják, beleértve a kihívásokat is.

⁵⁴ Lakatos Zs., Pataki N.: Hogyan tovább? – Migráns háttérű gyerekek oktatáshoz való hozzáférése - kézirat

⁵⁵ Lakatos Zs., Pataki N.: Hogyan tovább? – Migráns háttérű gyerekek oktatáshoz való hozzáférése - kézirat

Történt információ megosztás a szóba jöhető helyszíneken, amely segített abban, hogy a kísérő nélküli kiskorúak és a velük foglalkozó személyzet tájékozódjon a lehetőségekről. „Egy regionális projekt keretein belül, amelynek célja a kísérő nélküli kiskorúak származási országukban való tartós reintegrációja, az IOM magyar irodája szórólapokat készített el albán, angol és magyar nyelven kifejezetten a kísérő nélküli koszovói kiskorúakat megcélözva, akik a magyarországi gyermekvédelmi központokban tartózkodnak. A szórólapok kiosztásának célja figyelmük felhívása volt az önkéntes hazatérés lehetőségére és az ennek kapcsán megszerezhető asszisztenciára, feltéve, hogy a hazatérés a megfelelő döntés figyelembe véve a gyermek érdekeit. A szórólapok azért készültek el magyarul is, hogy a gyermekekkel dolgozó szociális munkásokhoz és örökhöz is eljusson az információ.”⁵⁶ Nincsen arról tudomásunk, hogyan alakul a jövőben ez a projekt.

Nincsen arról sem információ, hogy tért volna haza támogatott önkéntes visszatérési program keretében, de egy civil szervezet ez évi (2017-es) jelentésében ezt olvashatjuk: „A kísérő nélküli kiskorúakat még abban az esetben is, ha nem állnak nemzetközi védelem alatt, további garanciák védik. Őket kizárólag családegyesítés céljából lehet kiutasítani, vagy abban az esetben, ha a befogadó országban megfelelő állami gondozásban részesülnek. A [Magyar Helsinki] Bizottságnak nincs tudomása olyan esetről, amikor elutasított kísérő nélküli kiskorút visszaküldtek volna származási országába. Az elutasított kísérő nélküli kiskorú menedékkérők általában ismeretlen helyre távoznak, és minden valószínűség szerint irreguláris módon folytatják útjukat Nyugat-Európa felé.”⁵⁷

A Bevándorlási és Menekültügyi Hatóság (továbbiakban: BMH) tájékoztatása szerint sem volt példa kísérő nélküli kiskorúak támogatott hazatérésére 2014. január 1 és 2017 június 30 között.

- Lehetséges-e a kísérő nélküli kiskorúak származási országába való kényszerített visszatérítése? Nem.

Ha igen, kérjük, írja le az eljárást/folyamatot, amely alapján a kísérő nélküli kiskorúak származási országába való kényszerített visszatérését a nemzeti szabályozás és gyakorlat leírja, beleértve a kihívásokat is.

Magyarázat: A Harmtv. 45. § (5) bekezdése a következőt mondja ki: „Kísérő nélküli kiskorú csak akkor utasítható ki, ha a származási államában vagy más befogadó államban a család egyesítése, illetve az állami vagy egyéb intézményi gondoskodás megfelelően biztosított.” Továbbá, ugyanezen törvény 29.§ (1) bekezdés d) pontja szerint: „azt a harmadik országbeli állampolgárt, aki Magyarország területén született és azt követően a magyar jog szerint érte felelős személy felügyelete nélkül maradt, **illetve a kísérő nélküli kiskorút;**” Ez azt jelenti, hogy minden kísérő nélküli kiskorú megszerezheti ezt a humanitárius védelmet, amennyiben nem jogosult a menekült, oltalmazott vagy befogadott státuszra. Ezáltal, a jogi környezet nem teszi lehetővé az akaratuk ellenére történő visszaérítésüket.

b. Kérjük, írja le a **gyermek mindenképp felett álló érdekének** biztosítására vonatkozó eljárást az ön tagállamában (amennyiben van ilyen), a negatív státusz elbírálás esetén. Van erre jogi vagy bármilyen belső adminisztratív szabályozás?

Túl a fentebb már említett Harmtv. szabályozáson [45.§ (5) bekezdés)] részletes szabályokat is találunk a *harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról* szóló 2007. évi II.

⁵⁶ EMN (2015) az önkéntes hazatéréssel kapcsolatos információterjesztés: a hatóságokkal kapcsolatban nem álló irreguláris migránsokkal való kapcsolatfelvétel lehetséges módjai. Elérhető: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/european_migration_network/reports/docs/emn-studies/13b_hungary_report_study_information_voluntary_return_hu_version.pdf [Megnyitva: 2018. január 6.]

⁵⁷ Foszladozó védőháló - Menedékkérő gyermekek Magyarországon (2017) 7-8. Elérhető: <https://www.helsinki.hu/wp-content/uploads/foszladozovedelem.pdf> [Megnyitva: 2018. január 3.]

törvény végrehajtásáról szóló 114/2007. (V. 24.) Korm. rendeletben. E szerint az idegenrendészeti hatóságnak nyomban fel kell vennie a kapcsolatot a gyámhatósággal annak érdekében, hogy felderítsék vajon a családegyesítés vagy az intézményi gondoskodás biztosítható-e a gyermek számára az ő származási országában.

Az idegenrendészeti hatóságnak is be kell szereznie minden releváns országinformációt az érintett országról.

Ha a visszatérítés nem lehetséges, akkor az idegenrendészeti hatóságnak meg kell keresnie a gyámhatóságot annak érdekében, hogy az érintett kísérő nélküli kiskorú elhelyezésre kerüljön. [117.§ (2) és (3) bekezdései]

Ez a szabályozás biztosítja a gyermek mindenek felett álló érdekét a visszatérítési folyamatban.

Összefoglalva, a kísérő nélküli kiskorúakat nem lehet visszatéríteni, ha a jövőbeni helyzetük nem lenne biztonságos. Az idegenrendészeti hatóságnak kötelessége együttműködni ennek meghatározásakor a gyámhatósággal.

A Nemzetközi Migrációs Szervezet (továbbiakban: IOM) jelentős szerepet játszik a migráns személyek hazatérésének támogatásában. Ez a szervezet dolgozott ki egy releváns leírást a jelen kérdéshez kapcsolódóan.⁵⁸ A budapesti IOM iroda tájékoztatás alapján elmondható, hogy használták ezt az útmutatót, de ez kívül esett a jelen tanulmány által vizsgált időintervallumon.

A hazatérésről szóló EMH tanulmány egy helyen említi a gyermek mindenek felett álló érdekét, de nem ad kidolgozott megközelítést ahhoz kapcsolódóan.⁵⁹

K26. Milyen **nemzeti hatóságok és szervezetek** (beleértve a civil szervezeteket, ahol releváns) felelősek a kísérő nélküli kiskorúak visszatérítéséért? Kérjük, röviden mutassa be a bevont felelős hatóságokat, amelyek bevonásra kerülnek a visszatérítésben, a család felkutatásban, stb., és bármilyen más résztvevőt, a pontos feladatukkal, és bármilyen hatóságot, amely biztosítja a 'gyermek mindenek felett álló érdekének' megvalósulását a visszatérés folyamatában stb.

A felelős állami hatóság/szervezet neve	Rövid leírás (pl : hatáskör, szerep, stb.)	Főbb tevékenységek/feladatok
<i>Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Idegenrendészeti Igazgatóság, Kényszerintézkedési és Kiutaztatási Osztály)</i>	<i>"Elbírálja az idegenrendészeti kényszerintézkedési ügyekben hozott határozatokkal szemben benyújtott, hatáskörébe utalt jogorvoslati kérelmeket; - ellátja a hatáskörébe tartozó ügyekben a bírósági képviseletet; - a jogszabály által meghatározott esetekben szervezi, koordinálja és végrehajtja a kiutasított külföldiek légi úton történő kitoloncolásával"</i>	<i>Döntéshozatal a visszatérésekről. A kényszerkiutaztatások és a támogatott önkéntes hazatérések szervezése.</i>

⁵⁸ Lásd angol nyelven: IOM. (2011) *Unaccompanied Children on the Move*. 15-19. Elérhető: https://publications.iom.int/system/files/pdf/uam_report_11812.pdf [Megnyitva: 2017. január 11.]

⁵⁹ EMN (2015) *az önkéntes hazatéréssel kapcsolatos információterjesztés: a hatóságokkal kapcsolatban nem álló irreguláris migránsokkal való kapcsolatfelvétel lehetséges módjai*. 33. Elérhető: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/european_migration_network/reports/docs/emn-studies/13b_hungary_report_study_information_voluntary_return_hu_version.pdf [Megnyitva: 2018. január 6.]

	<p><i>kapcsolatos feladatokat;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>közreműködik a Nemzetközi Migrációs Szervezet és a Belügyminisztérium között az önkéntes hazatérés segítése érdekében létrejött együttműködési megállapodás végrehajtásában;</i> - <i>teljesíti a bíróságok, a bűnügyi, illetve más szervek adatszolgáltatás iránti kérelmeit;</i> - <i>gondoskodik a hazatéréshez szükséges úti okmányok beszerzéséről;</i> - <i>gondoskodik az idegenrendészeti hatósági jogalkalmazás egységességéről;</i>⁶⁰ 	
<i>Fővárosi Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat (TEGYESZ)</i>	A Gyvt. 15. § (3) bekezdése a)-c) pontjai szerinti személyes gondoskodást nyújtó gyermekvédelmi szakellátás keretében otthont nyújtó ellátás, utógondozói ellátás, területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás, valamint e törvény 92. §-ban előírt utógondozás biztosítása. ⁶¹	Ez a szervezet koordinálja a gyermekek ellátását.
<i>Budapest Főváros Kormányhivatala, V. Kerületi Hivatal Gyámügyi Osztály</i>	Ez a kíséző nélküli kiskorúak ügyeiben illetékes gyámhivatal. Kirendeli a gyámokat és felügyeli azok munkáját.	Gyámrendelés, gyámság biztosítása. Képviseli a gyermek érdekét minden eljárásban.
<i>Magyar Rendőrség</i>	A Magyar Rendőrség együttműködhet a Bevándorlási és Menekültügyi Hivatallal a kényszerkiutaztatások során, ha rendőri jelenlétre van szükség. [A kitoloncolás végrehajtásának szabályairól 26/2007. (V. 31.) IRM rendelet alapján.]	A biztonságos visszatérítések biztosítása, amikor az indokolt. Mindazonáltal, meg kell jegyezni, hogy ez nem releváns a kíséző nélküli kiskorúak esetében. (Lásd erről korábban.)
<i>Nemzetközi Migrációs Szervezet (IOM)</i>	<i>„A magyarországi IOM iroda aktívan részt vesz a magyar kormányzat kapacitásainak bővítésében a migrációmenedzsmentben</i>	Projektek működtetése önkéntes hazatéréshez és támogatott önkéntes hazatéréshez kapcsolódóan.

⁶⁰ Lásd: http://www.bmbah.hu/index.php?option=com_k2&view=item&layout=item&id=193&lang=hu [Megnyitva: 2018. január 6.]

⁶¹ Lásd: <http://www.tegyesz.hu/file/maqunk.pdf> [Megnyitva: 2018. január 4.]

	<p><i>tréningek tartásán, regionális és nemzetközi csereprogramokon, konferenciák szervezésén és kutatási projekteken keresztül. Az IOM Budapest partneri kapcsolatokat alakított ki számos jelentős nem-kormányzati szervezetekkel annak érdekében, hogy támogatást tudjon nyújtani a migráns személyeknek és az emberkereskedelem áldozatainak.</i>⁶²</p>	
<p><i>A származási országok nagykövetségei és más hatóságai</i></p>	<p>Ha egy kísérő nélküli kiskorúnak nincsen megfelelő úti okmánya, egy arra jogosult hatóságnak ki kell azt állítania. Általában, a származási ország szerinti nagykövetségnek kell együttműködnie ebben a folyamatban a Bevándorlási és Menekültügyi Hivatallal.</p>	<p>Megfelelő úti okmány kibocsátása.</p>

Kényszerített visszatérési döntések és alapvető előkészületek az indulás előtt/közben/után

K27. Mi a becült időkeret, amelyen belül a tagállam foganatosítja a visszatérési döntést egy kísérő nélküli kiskorú negatív státuszelbírálást követően? Ha a megadott időkerethez képest vannak késedelmek, mik az általános okai annak?

Kényszervisszatérés: Nincsen példa ennek a gyakorlatára (lásd: K25.a), így nem lehetséges választ adni erre a kérdésre.

Támogatott önkéntes hazatérés: A BMH tájékoztatása szerint nem volt példa kísérő nélküli kiskorúak támogatott önkéntes hazatérésére a vizsgált időszak alatt így nem lehetséges pontos választ adni erre a kérdésre.

Az IOM információja szerint voltak esetek a vizsgált időszakon kívül, amelyekben tudtak segíteni a kísérő nélküli kiskorúak hazatérésében nagyjából két hónappal a hazatérési szándék jelzését követően.

K28. Kérjük, mutassa be az adatokat (ha vannak ilyenek) az ön tagállamában a következőkre vonatkozóan:

- az **önkéntes visszatérés** bátorítása amennyiben a kísérő nélküli kiskorú számára érvényesíthető visszatérési döntés született:

Nincsen példa ennek a gyakorlatára (lásd: K25.a), így nem lehetséges választ adni erre a kérdésre.

- megvalósított visszatérési döntés kísérő nélküli kiskorúval szemben: kérjük, tisztázza, hogyan értelmezi az ön tagállama a kísérő nélküli kiskorú kényszerített visszatérését, és mi az, amit hatékonynak ítél meg ebben a kontextusban:

⁶² Lásd angol nyelven: <https://www.iom.int/countries/hungary> [Megnyitva: 2018. január 6.]

Nincsen példa ennek a gyakorlatára (lásd: K25.a), így nem lehetséges választ adni erre a kérdésre.

- a visszatérési döntés kísérő nélküli kiskorú jóllétére gyakorolt negatív hatások enyhítése (kérjük, konkretizálja)

Kényszervisszatérítés: Nincsen példa ennek a gyakorlatára (lásd: K25.a), így nem lehetséges választ adni erre a kérdésre.

Támogatott önkéntes hazatérés: Az IOM készen áll arra, hogy reintegrációs támogatást nyújtson 650 EUR összegben. Továbbá, a kísérő nélküli kiskorúak igényelhetnek az IOM-tól természetbeni támogatást oktatáshoz és egyéb képzéshez. Ez a támogatás 3000 EUR összeghatárig terjedhet, de ennek felhasználásában a visszatérési országban jelen lévő helyi IOM irodával kötelező az együttműködés.

K29. a. Kérjük, mutassa be a kísérő nélküli kiskorú származási országba való visszatérésének főbb előkészületeit, különösen az információkat, támogatást, szolgáltatásokat és előkészületeket az utazást megelőzően, a kísérő nélküli kiskorú biztonságának felügyeletét a lebonyolítás során, a transzferben történő felügyeletet stb.

A legfontosabb információ az, hogy a kísérő nélküli kiskorúak visszatérítése egyáltalán nem tipikus Magyarországon a következő okokból: a) a jogrendszer biztosít arra lehetőséget, hogy a kísérő nélküli kiskorúak Magyarországon maradhassanak a felnőtté válásukig. b) A legtöbb kísérő nélküli kiskorú eltűnik Magyarországról (lásd az adatokat a 6. fejezetben).

Máskülönben az IOM készen áll arra, hogy segítséget nyújtson a kísérő nélküli kiskorúaknak a hazatérésben. Az ő információik alapján jó kapcsolatban állnak a BMH-val és vannak kialakított sztenderjeik a kijelölt gyámmal, a BMH-val és az érintett kísérő nélküli kiskorúakkal való együttműködéshez. Ezekben az esetekben természetesen együtt tudnak működni az érintett visszatérési országban működő IOM irodával is.

b. Kérjük, mutassa be az eljárást/gyakorlatot az ön tagállamában, a kibocsátó országban lévő **család felkutatásával** kapcsolatban, beleértve az elvégzett felméréseket, a felelős hatóságokat/szervezeteket, és a gyám hozzájárulását és felelősségét.

" Túl a fentebb már említett Harmtv. szabályozáson [45.§ (5 bekezdés)] részletes szabályokat is találunk a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény végrehajtásáról szóló 114/2007. (V. 24.) Korm. rendeletben. E szerint az idegenrendészeti hatóságnak nyomban fel kell vennie a kapcsolatot a gyámhatósággal annak érdekében, hogy felderítsék vajon a családdegyesítés vagy az intézményi gondoskodás biztosítható-e a gyermek számára az ő származási országában."(K25.b) Azaz, a gyámhivatal feladata, hogy felvegye a feladatot a családtag(ok)al, de mint az említésre került, bizonyos esetekben az IOM hatékonyan tudná segíteni ezt a folyamatot.

Azt is meg kell jegyezni, hogy a Magyar Vöröskereszt Keresőszolgálatára elérhető a hatóságok/szervezetek és az érintett kísérő nélküli kiskorúak számára (<http://voroskereszt.hu/keresoszolgalat/akeresoszolgalatrol/>) és így a Nemzetközi Vöröskereszt Keresőszolgálatára is bevonható a Magyarországon lévő kísérő nélküli kiskorúak számára.

c. Az ön tagállama hogyan határozza meg a Visszatérési Irányelvben rögzített '**megfelelő fogadási feltételeket**' a kibocsátó országra vonatkozóan, amikor kísérő nélküli kiskorúak eltávolításáról van szó? Nevelőotthonokba vagy családhoz, rokonokhoz stb. küld a kísérő nélküli kiskorúakat az ön tagállama?

Ha visszatérésre kerülne sor az IOM segítségével, akkor a szervezet visszatérési ország szerinti irodája meg tudja látogatni az adott fogadó intézményt és képes arra, hogy jelentést küldjön a

helyszínről. Ez a jelentés hozzáférhető lenne a magyar hatóságok számára is.

Megállapítható, hogy nincsen kidolgozott értelmezése a 'megfelelő' fogadó intézménynek.

d. Kérjük, mutassa be bármilyen, előforduló **különleges/átmeneti intézkedést** a 18. életévüket elérő kísérelő nélküli kiskorúakra vonatkozóan.

Nincsenek ilyen intézkedések Magyarországon.

e. Kérjük, adjon információt a kísérelő nélküli kiskorúak visszatérésének utánkötéséről, időtartamra, megfelelő szolgáltatásra, stb. vonatkozóan.

Az IOM tájékoztatás szerint a reintegrációs támogatások magukkal vonják az utánkötést is, így ezekben az esetekben az kötelező lenne, de ahogyan fentebb kifejtettük, nincsen arról információ, hogy sor került volna ennek alkalmazására.

f. Kérjük, fejtse ki részletesen bármilyen, az ön tagállama és a származási ország között **létező együttműködési megállapodást** a kísérelő nélküli kiskorúak visszatérésére vonatkozóan, mint például kétoldalú visszaadási egyezmény a kísérelő nélküli kiskorúakra vonatkozóan.

Nincsenek ilyen kétoldalú visszafogadási egyezmények kifejezetten kísérelő nélküli kiskorúakra vonatkozóan.

K30. a. Nyújt az ön állama bármilyen **reintegrációs segítséget** a származási országukba visszatérő kísérelő nélküli kiskorúaknak?

- **önkéntes visszatérés** keresztül? Nem.

Ha igen, kérjük, mutassa be az elérhető támogatást a kísérelő nélküli kiskorúak önkéntes visszatérése előtt, közben, után:

Ennek ellenére érdemes azt megjegyezni, hogy az IOM reintegrációs támogatása elérhető bizonyos időszakokban. (Lásd erről fentebb és lásd fentebb a hivatkozást a visszatérésről szóló EMH tanulmányra.)

- **támogatott önkéntes visszatérés** keresztül? Nem.

Ha igen, kérjük, mutassa be az elérhető támogatást a Támogatott Önkéntes Visszatérés és Reintegrációs program keretein belül az ön tagállamában a kísérelő nélküli kiskorúak támogatott önkéntes visszatérése előtt/közben/után.

Ennek ellenére érdemes azt megjegyezni, hogy az IOM reintegrációs támogatása elérhető bizonyos időszakokban. (Lásd erről fentebb és lásd fentebb a hivatkozást a visszatérésről szóló EMH tanulmányra.)

- **kényszervisszatérés** során? Nem.

Ha igen, kérjük, mutassa be az elérhető támogatást a KNK kényszervisszatérése előtt, közben, után

-

b. Kérjük, mutassa be a **monitoring működést** (amennyiben van ilyen) az ön tagállamában, amely biztosítja a kísérelő nélküli kiskorúak hatékony visszailleszkedését, beleértve az elvégzett vizsgálatok típusát és a monitoring időszakot.

Az IOM működtet ilyen mechanizmust elméletben, de ahogyan az fentebb kifejtettük, nincsen

tudomásunk ennek gyakorlati alkalmazásáról a tanulmány által vizsgált időintervallumban.

Alternatívák a visszatérésre

K31. Biztosít az ön tagállama bármilyen **alternatív megoldást a maradásra** a kíséző nélküli kiskorúak számára, úgy, mint szabályozás, stb.? Hogyan **informálják** a kíséző nélküli kiskorúakat ezekről a maradási lehetőségekről a státuszukra vonatkozó negatív döntést követően?

Ahogy az már fentebb tisztázásra került a Harmtv. 29.§ (1) bekezdés d) pontja a következőt mondja: *azt a harmadik országbeli állampolgárt, aki Magyarország területén született és azt követően a magyar jog szerint érte felelős személy felügyelete nélkül maradt, **illetve a kíséző nélküli kiskorút;***

A menekültügyi hatóság tájékoztatja az idegenrendészeti hatóságot arról, ha egy kíséző nélküli kiskorú menekültügyében elutasító döntés születik. Ezt követően az idegenrendészeti hatóság megállapítja ezt a fajta humanitárius védelmet a kíséző nélküli kiskorú számára. Továbbá, a Gyvt. 4.§ (3) bekezdése alapján a magyar gyermekvédelmi rendszer köteles ezen kíséző nélküli kiskorúakról is gondoskodni.

Azon kíséző nélküli kiskorúak ellátása, akiket nem lehetséges azonnal visszaküldeni

K32. a. Kérjük, mutassa be az eljárást, amelynek keretében az **azonnal nem visszaküldhető kíséző nélküli kiskorúakkal** foglalkoznak az ön tagállamában, részletezve a körülményeket, amelyek okán a visszaküldési döntést elhalasztották, kifejtve a halasztás időtartama hosszának lehetséges alakulását, a kíséző nélküli kiskorú erre az időszakra vonatkozó elhelyezését, a kíséző nélküli kiskorú lehetőségeit a státusz szerzésre/ az ön tagállamában való maradásra való jogra, stb.

A támogatott önkéntes visszatérési programokban résztvevő kíséző nélküli kiskorúak a visszaküldés időpontjáig maradhatnak a gyermekvédelmi rendszer által biztosított ellátásban.

b. Mi a hatása az elhalasztott visszatérési döntésnek a kíséző nélküli kiskorúak **jóllétére** (ha tanulmány elérhető erre vonatkozóan, kérjük, adja meg a hivatkozási helyeket)? Nyújt az ön tagállama államilag biztosított egészségügyi ellátást, beleértve a tanácsadást, gyámságot stb. a kíséző nélküli kiskorúak számára ebben a bizonytalan időszakban?

Nincsen olyan hatás, amit ki kellene fejteni, az ellátás folyamatos. Lásd a fenti választ. (K32.a)

c. Kérjük, írjon le bármely más elérhető információt az ön tagállamában a kíséző nélküli kiskorúak **jóllétére** vonatkozóan a fentebb említett bizonytalan időszakra vonatkozóan, mint például olyan esetek, amikor a kíséző nélküli kiskorúakat másik befogadó központba szállították fegyelmezési okokból, a kíséző nélküli kiskorúak bevonódtak zavart keltő eseménybe, pszichológusi tanácsadások száma, iskolai lógások, lemorzsolódások aránya stb.

Nincsenek ilyen elérhető információk.

Kihívások és jó gyakorlatok

K33. Kérjük, jelezze azokat a főbb kihívásokat a kíséző nélküli kiskorúak visszatérítésének végrehajtásához kapcsolódóan az ön tagállamában, amelyeket kíséző nélküli kiskorúak, beleértve a felnőtt korba lépőket, vagy az eljáró hatóságok tapasztalnak. Valamint azt, hogyan lehet vagy lehetne ezeken a kihívásokon úrrá lenni. Például: a fiúk különböző kihívásokkal néznek szembe, mint a lányok a visszatérítés során? Hogyan kezeli az ön tagállama az ilyen kihívásokat?

A BMH arról tájékoztatott bennünket, hogy nem volt példa a kísérő nélküli kiskorúak visszatérésére a tanulmány által vizsgált időperiódusban, így nem lehetséges megnevezni az ehhez kapcsolódó kihívásokat. Habár az elmondható, hogy 5 fiú esetében sor került kiutasító döntés meghozatalára 2017. január 1. és 2017. június 30. között. (Adatok nem érhetőek el az ezen túli időszakhoz kapcsolódóan.) Ezek a fiúk azonban nem kerültek kiutaztatásra. (Illetve, erről nincsen tudomásunk.) Vagy Magyarországon maradtak ideiglenes tartózkodásra jogosító igazolással (a Harmtv. 30.§ alapján) vagy eltűntek a rendszerből.

K34. Kérjük, írjon le bármilyen jó gyakorlatot az ön tagállamában a kísérő nélküli kiskorúak visszatérésére vonatkozóan.

A BMH arról tájékoztatott bennünket, hogy nem volt példa a kísérő nélküli kiskorúak visszatérésére a tanulmány által vizsgált időperiódusban, így nem lehetséges megnevezni az ehhez kapcsolódó jó gyakorlatot. Bár, elméletben, az IOM programok tudnának jó gyakorlatként szolgálni.

6. Fejezet: A kísérő nélküli kiskorúak gyámságból/ellátóhelyről való eltűnése és/vagy a visszatérési döntést követően. (max. 5 oldal)

K35. Jelen van a **kísérő nélküli kiskorúak eltűnése**, mint probléma az ön tagállamában? Ha igen, hogyan kapcsolható i) a menekült/más státusz kérelemre vonatkozó döntések meghozatalához, pl: a döntés előtt/után, és ii) a folyamat eredményére vonatkozóan, pl: pozitív/negatív döntés esetén?

A kísérő nélküli kiskorúak beszámolóai alapján Magyarország nem célszág a menedékkérők között, jelenlévő probléma a kísérő nélküli kiskorúak eltűnése.

A gyakorlati tapasztalat alapján a kísérő nélküli kiskorúak számos esetben nem éreztek választási lehetőséget, mint hogy elszökjenek a negatív döntést követően. A statisztikák alapján⁶³ az elmúlt évben majdnem a célcsoport 100%-a eltűnt a magyar gyermekvédelmi rendszerből. Néhány kísérő nélküli kiskorút megtaláltak és visszahoztak, mielőtt az osztrák határt átléphetnék volna, ezért van az, hogy néhány esetben az engedély nélküli eltávozások száma magasabb, mint az eltűnt kísérő nélküli kiskorúak száma.

Év	Befogadások száma	Engedély nélküli eltávozások
2014	1072	1072
2015	2422	2536
2016	1431	1408

K36. Ha az ön tagállama regisztrált eseteket **kísérő nélküli kiskorúak ellátási helyéről és /vagy gyámságból való eltűnést** a státuszdöntést követően, melyek a lehetséges okok ezekre a szökésekre (pl: gyámság alól/ellátási helyről való megszökés, az ideiglenes tartózkodási engedély lejárat, stb., a hatóságok által rendelkezésre álló elemzések, tanulmányok/más források vagy más információk alapján az elérhetőségek megadásával)?

Illetve, mik a következményei az eltűnésüknek a tartózkodási lehetőségeikre vonatkozóan Például lehetséges a státuszuk/tartózkodási engedélyük visszavonása?

Néhány lehetséges ok⁶⁴:

- Magyarországra tranzitországgként tekintenek, és ezt az álláspontot nem akarják megváltoztatni.
- Diaszpóra: a legtöbbjüknek van családtagja, rokona vagy barátai más európai országban,

⁶³ Szarka Attila: A kísérő nélküli kiskorúakkal kapcsolatos gyermekvédelmi eljárás kihívásai – prezentáció kézirat

⁶⁴ A kísérő nélküli kiskorúak beszámolóai alapján

ahová tartanak.

- Pénzügyi okok: sokan azt remélik, hogy minél hamarabb dolgozhatnak és minél több pénzt kereshetnek. A magyar fizetések (különösen a végzettséget nem igénylő munkaköröké) alacsonyabbak az EU átlagnál.⁶⁵
- Negatív státuszdöntés: mivel nem látják a lehetséges jövőjüket Magyarországon egy negatív státuszdöntéssel, új menedékkérelmi folyamatot remélnék más EU-s országokban.

A kísérő nélküli kiskorúakat a magyar rendszerben a gyermekotthonbeli ellátásban részesülő gyermekként kezelik, így a rendőrségnek jelentik eltűnésüket és keresik őket. Az eltűnésük nem okozza a státuszuk megszűnését, habár (ahogyan az a gyakorlatban látható) nem gyakori, hogy visszatérnének Magyarországra.

K37. Van az ön tagállamában bármilyen folyamat/vizsgálat arra, hogy:

- **Megelőzze és reagáljon** a kísérő nélküli kiskorúak gyámság alól/ellátási helyről való eltűnéseire, mint pl. támogató szolgáltatások, nemzeti forródrót eltűnt gyermekek számára, eltűnt személyek jelzése a Schengeni Információs Rendszerben, Eltűnt Gyerekek Európában és tagszervezetei, ujjlenyomat, fényképkészítés a nyomozás elősegítésére, stb.? Igen

A gyermekközpontban dolgozó civil szervezetek célzottan igyekeznek megelőzni az eltűnéseket orientációs programok stb. biztosításával. Ezek célja minél több információ segítségével felvázolni a lehetséges magyarországi integrációs utakat. Az említett módszereken kívül nincs más, a kérdésre vonatkozó specifikus szolgáltatás.

A reakciókra vonatkozóan, ha és amikor egy kísérő nélküli kiskorú eltűnik, a gyermekotthon eltűnt személyként tartja nyilván. Az ujjlenyomatuk és az adataik regisztrálva vannak ugyan, azonban céljuk Magyarország elhagyása, így ez után nem lehetséges a magyar hatóságoknak utolérni őket.

- A kísérő nélküli kiskorúak eltűnésének **jelentése és az arra adott válaszok** a gyámi/ellátóhely részéről, pl: hatóságok közötti protokollok, standardizált folyamatok az eltűnések kezelésére, stb.? Igen.

A Károlyi István Gyermekközpont protokollja az eltűnésekre vonatkozóan az, hogy 24 óra után (14 éven aluliak számára nem releváns, mivel ők egyedül és engedély nélkül nem hagyhatják el az otthont, ezért eltűnésük esetén azonnal jelentendők) a nevelő jelenti a kísérő nélküli kiskorú eltűnését a rendőrségnek. A keresésük ugyanolyan módon szabályozott, ahogyan bármely magyar kiskorú eltűnése a gyermekvédelmi rendszerből. A szabályozásról és a gyakorlatról az Alapjogok Biztosának Jelentésén alapuló cikk számol be részletesen. (<http://www.csagy.hu/hirek/item/499-ombudsmani-vizsgalat-az-eltunt-gyermekekrol>)
Megnyitva: 2017. január 14.)

K38. Ha az ön tagállamában előfordulnak visszatérési döntést követő **eltűnések a kísérő nélküli kiskorúaknál**, kérjük, írja le az ön tagállama által az **eltűnések kockázatának csökkentésére** tett erőfeszítéseket (ha különbözik a fentiektől), és bármilyen **utánkövetési intézkedést** az eltűnések kapcsán.

A gyámok és a nevelők tudnak a kiskorúak státuszdöntéséről. A negatív döntés speciális rizikó tényezőnek számít az eltűnést illetően. A figyelmen és a lehetőségekről adott információkon kívül nincs más, hatékony intézkedés az eltűnések kockázatának csökkentésére és/vagyutánkövetési intézkedés az eltűnések kapcsán.

K39. Kérjük, jelezze azokat a főbb kihívásokat a kísérő nélküli kiskorúak eltűnéséhez kapcsolódóan az ön tagállamában a kísérő nélküli kiskorúak vagy az eljáró hatóságok

⁶⁵ Lásd: http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/pdf/keresetek_eu.pdf

tapasztalnak, valamint azt, hogyan lehetne ezeken a kihívásokon úrrá lenni. Kérjük, hivatkozzon!

Kihívások a kompetens hatóságok számára:

Mivel a gyermekközpont nem zárt tabor, és a gyerekek számára az országon belüli szabad mozgás biztosított 14-18 kor között (összhangban a releváns nemzetközi egyezményekkel és az Európai Unió jogával), így nem könnyű kiskorúak elszökését megakadályozni. A civil szervezetek együttműködésben a hatóságokkal igyekeznek orientálni, és a magyarországi helyzetükről, lehetőségekről legtöbb információval ellátni őket.

Kihívások a kísérő nélküli kiskorúak számára:

Mivel közülük többen közel vannak a 18. életévükhöz az eltűnésük idején, lehetségessé válik, hogy más országokban felnőttként tekintenek rájuk újabb státusz elbírálásuk esetén.

Más megközelítésből (ahogy a gyakorlat mutatta) sokan közülük nem rendelkeznek tudással az európai társadalmakról, írás-olvasás készséggel a rájuk vonatkozó információk megértésére, amelyek a kizsákmányolásuk és az élethelyzetükkel való visszaélések esélyét növelik.

K40. Kérjük, mutasson be bármilyen **jó gyakorlatot** az ön tagállamában a kísérő nélküli kiskorúak eltűnésére vonatkozóan. Kérjük, hivatkozzon olyan forrásokra, amelyek a gyakorlatot jó gyakorlatként határozzák meg (pl: elemző értékelések, tudományos kutatások, kompetens hatóságoktól, civil szervezetektől kapott információk).

Nincsenek ilyenek.

[1. számú melléklet – Nemzeti Statisztikák \(Excel táblában\)](#)

K41. A fenti, **K5.b.** kérdésre hivatkozva, kérjük, egészítse ki a következő táblázatot a nemzeti statisztikákkal az ön tagállamában lévő kísérő nélküli kiskorúak (becsült) számáról, amennyiben elérhető.

Kérjük, röviden foglalja össze a metaadatokat, magyarázva például a lefedett populációt, a használt módszert a becslések eléréséhez, bármilyen ellentmondást a pontosságra vonatkozóan stb. Fontos megjegyezni, hogy a különböző módszerek használata miatt nem lesz lehetséges ezt az információt szintetizálni, hogy egy 'egységes EU becslést' adhassunk a tanulmányhoz.

A Magyarországon lévő kísérő nélküli kiskorúak számára vonatkozóan a Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal szolgáltatott adatokat. Az intézmény adminisztratív adatokkal rendelkezik azokra vonatkozóan, akik menedékkérelemmel fordulnak a hatóságokhoz. A nem menedékkérő kiskorúak számáról nem áll rendelkezésünkre részletes adat. Ugyanakkor azok a kísérő nélküli kiskorúak, akiket a magyar hatóságok fogtak el, a főtí Károlyi István Gyermekközpontban kerültek elhelyezésre, azonban erre a helyszínre vonatkozóan nem sikerült több információt megtudni számukra, korukra vagy nemükre vonatkozóan.